

Leszek Zugaj

HISTORIA ADMINISTRACJI W GMINIE GÓRA (AKTY PRAWNE, MAPY, DANE)

Lublin 2020

WSTĘP

W dawnych wiekach Góra (dawn. *Gora, Gorau, Gohrau*) i okolice leżały na polskim Śląsku. Region ten często zmieniał przynależność państwową. Początkowo należał do państwa polskiego, następnie także do Królestwa Czech, monarchii Habsburgów (Austria), także do Prus i Niemiec.

Obszar współczesnej gminy należał do dawnego powiatu górowskiego¹.

W państwie niemieckim tereny wiejskie tradycyjnie podzielone były na gminy jednostkowe (jednowioskowe). Każda większa wieś wraz z przysiółkami tworzyła oddzielną gminę wiejską z własnymi władzami.

Sprawy ustroju gminnego na wschodnich obszarach Niemiec regulowała ustawa gminna z 3 lipca 1891 roku. Gminę jako jednostkę samorządu i korporację prawa publicznego tworzyła pojedyncza wieś, bez względu na obszar na czele z sołtysiem. Poza obszarem gminy tak rozumianej pozostawał obszar dworski, tak zwana gmina dworska. W tej gminie to właściciel gruntów sprawował administrację na własny koszt i bez udziału mieszkańców obszaru dworskiego².

Gminy wiejskie miały prawo łączyć się ze sobą oraz obszarami dworskimi i miastami w związku celowe o charakterze publicznoprawnym mające na celu realizację większych inwestycji³.

Powyższy ustrój funkcjonował do 1928 roku, kiedy to nastąpiła likwidacja obszarów dworskich (*Gutsbezirke*). Dany obszar dworski został włączony do sąsiedniej gminy wiejskiej (*Landgemeinde*) lub też podzielony między różne gminy. Zamieszkujący ten obszar otrzymali dopiero wtedy prawa wyborcze. Wszystkie obszary poza miastem podzielone były między gminy wiejskie (od 1935 roku zwane *Gemeinde*).

Niemal każde sołectwo współczesnej gminy Góra stanowiło oddzielną gminę.

---

¹ Orzechowski Kazimierz, Terytorialne podziały na Śląsku, wiek XIX i XX, Kwartalnik Opolski, nr 3 z 1972 roku.

² A. Korobowicz, W. Witkowski, *Historia ustroju i prawa polskiego 1772-1918*, Zakamycze 1998, s. 213.

³ Tamże.

Widok miasta Góra 1737 roku (Śląska Biblioteka Cyfrowa)

LATA 1945-1954

Wczesną wiosną 1945 roku na obszar dzisiejszej gminy wkroczyły wojska Armii Czerwonej. Klęska Niemiec w II wojnie światowej spowodowała przyłączenie tych terenów do Polski, jako tak zwane „Ziemie Odzyskane”.

W pierwszych miesiącach 1945 roku władzę administracyjną sprawowały radzieckie komendantury wojskowe. Komendantury zorganizowano według zasięgu frontów wojskowych. Tworzono je w większych miastach oraz dużych ośrodkach wiejskich, na strategicznych węzłach drogowych, kolejowych. Z czasem powstawały komendantury skupiające po kilka, kilkanaście wsi tworząc „gminną komendanturę” oraz zwierzchnie komendantury na poziomie powiatów. Gminni komendanci wojenni odpowiadali za spokój i porządek na swoim terenie⁴.

Celem wojskowych komendantur była organizacja administracji na podległym terenie i uregulowanie kwestii gospodarczych (na przykład zaopatrzenia ludności) na zajętych obszarach. Komendantury tworzyły rejestry ludności, organizowały milicję obywatelską⁵. Rejestrowano broń, konfiskowano miejscowej ludności niemieckiej radiodbiorniki. Komendanci prowadzili także inwentaryzację mienia ponemieckiego⁶.

Radzieckie komendantury od razu rozpoczęły tworzenie polskiego pomocniczego aparatu administracyjnego, sukcesywnie likwidując niemiecką administrację lokalną, jeżeli takowa cały czas działała. Na wsiach mianowano polskich wójtów (jako pełniących obowiązki) i sołtysów⁷. Rosjanie wyznaczali większe wsie na ośrodki administracyjne na czele z wójtem. Prawdopodobnie już wtedy powstały zasadnicze zręby przyszłych gmin wiejskich. Wojenne „gminy” zostały powołane przez radzieckich komendantów jako organy pomocnicze wojskowych komendantur.

Tymczasem w Warszawie w ramach Rządu Tymczasowego Rzeczypospolitej Polskiej⁸ od początku 1945 roku trwały przygotowania do przejęcia Ziem Odzyskanych. Ustalono instrukcje, przygotowywano ludzi – urzędników, oraz organy bezpieczeństwa – milicję obywatelską. Kadry jednak było dramatycznie mało.

---

⁴ Przemysław Sławiński, *Administracja terytorialna w województwie szczecińskim w latach 1945-1950*, Gorzów Wielkopolski 2008, s. 15-18.

⁵ Rosjanie powoływali milicję na Pomorzu Zachodnim i prawdopodobnie także na Dolnym Śląsku. Poświadczono to jest na przykład w Sycowie. Aleksandra Hołubiecka-Zielnica, Krzysztof Zielnica, *Był taki czas..., pogranicze polsko-niemieckie (Syców-Kępno-Ostrzeszów), wspomnienia i relacje z lat 1918-1958*, Wrocław-Syców 2018, s. 262.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże, s. 20-21.

⁸ Rząd przekształcony z Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego 31 grudnia 1944 roku.

14 marca 1945 roku Rząd Tymczasowy uchwalił podział Ziemi Zachodnich na okręgi administracyjne odpowiadające województwom, te podzielono na obwody odpowiadające dawnym powiatom. Wśród nowo powołanych okręgów był między innymi II okręg administracyjny obejmujący tereny Dolnego Śląska, w tym także okolice Góry. Każdy okręg administracyjny dzielił się na obwody, których okręgami były dawne niemieckie powiaty⁹. W ten sposób nieformalnie funkcjonował niemiecki powiat górski.

Wkrótce potem pełnomocnicy rządowi na poszczególne obwody wyruszyli w teren. Do zaopatrzenia pełnomocnika należał czek na kilka milionów złotych oraz kilkaset litrów spirytusu – również traktowanego jako waluta¹⁰.

Należy podkreślić, że tworzenie polskiej administracji na Ziemiach Odzyskanych przebiegało w dużo gorszych warunkach niż ustanawianie powojennej administracji na dawnych ziemiach II RP. Urzędy terytorialne nie posiadały materiałów biurowych, nawet papieru, dzienników urzędowych, nie było połączeń telefonicznych, elektryczności, poczta dopiero się tworzyła.

Do przełomu kwietnia i maja 1945 roku niepodzielną władzę w rejonie Góry sprawowali Rosjanie oraz powołana przez nich pomocnicza milicja¹¹. Formacja ta rejestrowała cywilów oraz organizowała pochówki zabitych.

Rosjanie dopuszczali się przemocy wobec ludności cywilnej, zarówno polskiej, jak i niemieckiej, rabowali wartościowe przedmioty.

MIASTO GÓRA

W nowej rzeczywistości podtrzymano prawa miejskie wynikające z dawnych przywilejów. W maju 1945 roku rozpoczął pracę zarząd miasta Góra z burmistrzem na czele. Miasto było także siedzibą władz obwodowych i następnie powiatowych. Od 1 czerwca jest poświadczony burmistrz Aleksander Zalewski¹².

Miasta na Ziemiach Odzyskanych zostały objęte prawodawstwem z okresu II Rzeczypospolitej¹³ zmienionym przez późniejszej dekrety. Do 1950 roku podtrzymywano oficjalnie samorząd miejski.

---

⁹ Anna Magierska, *Ziemie zachodnie i północne w 1945 roku*, Warszawa 1978, s. 20.

¹⁰ Przemysław Sławiński, *Administracja terytorialna.....*, s. 28.

¹¹ Mili

¹² Dane UM Góra.

¹³ Dziennik Ustaw nr 35, z dnia 13 maja 1933 roku, poz. 294, Dz.U. 1944, nr 5, poz. 22, Dz.U. 1944, nr 14, poz. 74.

Organem uchwałodawczym była miejska rada narodowa wybierana częściowo przez mieszkańców. Radnych powoływały także organizacje społeczne i polityczne. Miejska rada narodowa sprawowała kontrolę nad ogółem jednostek administracji miejskiej. Z grona radnych wybierano prezydium: przewodniczącego, zastępcę oraz trzech członków. Powoływano także komisje miejskie.

Organem zarządzającym i wykonawczym był zarząd miejski powoływany przez miejską radę narodową. Składał się z burmistrza, zastępcy oraz członków zarządu. W zarządach miejskich (magistratach) funkcjonowały działy: organizacyjny, finansowo-budżetowy, gospodarki miejskiej i administracji społecznej.

Władze miejskie w pierwszych latach powojennych zajmowały się uporządkowaniem miasta po zniszczeniach wojennych, odgruzowywano ulice, remontowano kamienice i infrastrukturę miejską. Należało także zasiedlić opuszczone przez Niemców mieszkania.

Fragment mapy administracyjnej z 1946 roku¹⁴.

¹⁴ Rzeczpospolita Polska, mapa administracyjna, skala 1: 1 000 000, opracował H. Cytowski, Warszawa 1946.

GMINY WIEJSKIE

Od maja 1945 roku władzę w obwodzie górowskim objęła polska administracja. Wzorem reszty kraju rozpoczęto tworzenie gmin zbiorowych. Obejmowały one od kilku do kilkunastu dawnych (niemieckich) gmin jednostkowych. Było to zerwanie z wielowiekową tradycją podziałów administracyjnego terenów wiejskich w państwie niemieckim. Dawne gminy jednostkowe stawały się najczęściej jednostkami pomocniczymi nowych gmin zbiorowych – gromadami (sołectwami).

Nowo powołane zbiorowe gminy wiejskie zostały objęte prawodawstwem z okresu II Rzeczypospolitej¹⁵, zyskując nowe normy prawne, ustanowione przez władze PKWN-u¹⁶. Formalnie do 1950 roku funkcjonował samorząd gminny. Funkcje uchwałodawcze posiadała gminna rada narodowa. Przedwojenny ustrój gminny zakładał demokratyczną procedurę wyłaniania rad gminnych. Po wojnie radnych delegowały partie i organizacje społeczne, czyli w praktyce PZPR. Powołano dodatkowy organ w postaci prezydium gminnej rady narodowej, wyłaniany z grona radnych.

Organem wykonawczym pozostawał zarząd gminy, złożony z wójta, podwójciego i 2-3 członków zarządu – ławników. Przed wojną zarząd gminy z wójtem na czele stanowił jedyny organ wykonawczy, po wojnie rola tego organu została ograniczona do wykonywania poleceń prezydium i gminnej rady narodowej. Warto jednak zaznaczyć, że w pierwszych latach powojennych to właśnie wójt jednoosobowo sprawował niepodzielną władzę w gminie¹⁷. Dopiero z czasem zaczął działać zarząd gminy oraz gminna rada narodowa. Ważną rolę pełnił sekretarz gminy, który kierował pracami urzędników gminnych. W typowym „biurze zarządu gminy” (urząd gminy) pracowali: sekretarz gminy, referent finansowo-podatkowy, referent wojskowy, referent gospodarczo-społeczny, drogomistrz, kancelista lub praktykant. Organami pomocniczymi dla gmin były gromady – dziś zwane sołectwami. Na Ziemiach Zachodnich tworzono je w zasadzie w oparciu o dawne niemieckie gminy jednostkowe. Na czele gromady stał sołtys.

W maju lub czerwcu 1945 roku powołano, na mocy decyzji władz obwodowych, gminy wiejskie, wyznaczono ich wójtów i sekretarzy. W dawnym powiecie górowskim

---

¹⁵ Dziennik Ustaw nr 35, z dnia 13 maja 1933 roku, poz. 294, Dz.U. 1944, nr 5, poz. 22, Dz.U. 1944, nr 14, poz. 74.

¹⁶ 11 września 1944 roku Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego w Lublinie wydał dekret o organizacji i zakresie działalności rad narodowych (Dz.U. 1944, nr 5 poz. 22). 23 listopada 1944 roku PKWN wydał dekret o organizacji i zakresie działalności samorządu terytorialnego (Dz.U. 1944, nr 14, poz. 74).

¹⁷ Pierwszego wójta mianowały władze powiatowe.

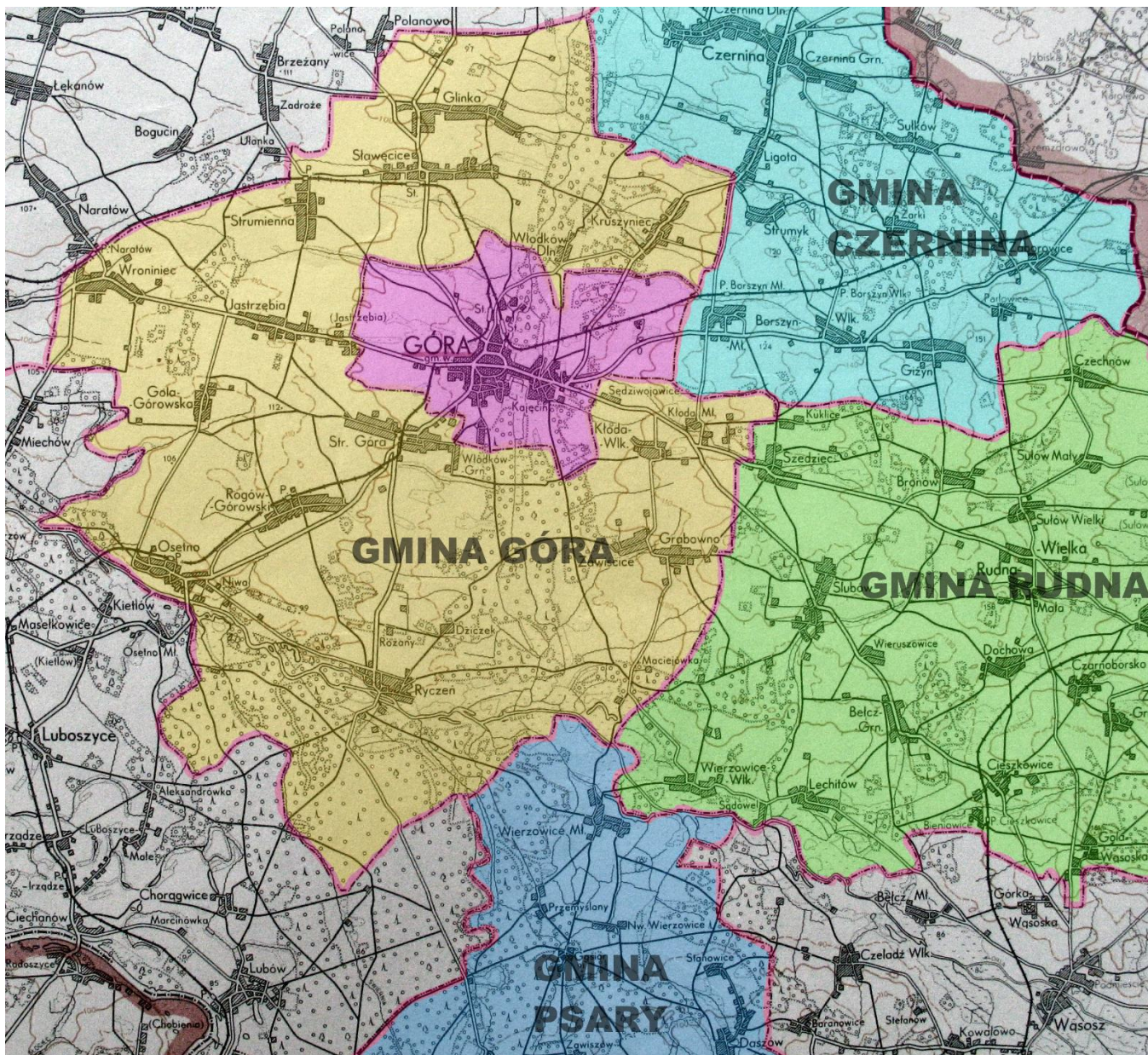
powołano gminy: Luborzyca, Psary, Stara Góra, Wąsosz, Wielki Rudziczyn i Życz¹⁸.

Miasta Gminy wiejskie	Ludność					
	ogó- łem	meż- czy- źni	ko- biety	w wieku lat		
				poni- żej 18	18-59	60 i wię- cej
Pow. Góra * — County Góra *						
Miasta						
Czernina	1860	911	949	743	1024	93
Góra	3526	1606	1920	1181	2146	199
Wąsosz	1084	485	599	414	612	58
Gminy wiejskie						
Luborzyca	1018	503	515	374	582	62
Psary	1748	800	948	763	888	97
Stara Góra	3364	1574	1790	1408	1725	231
Wąsosz	3278	1366	1912	1388	1673	217
Wielki Rudziczyn	2019	979	1040	776	1146	97
Życz	3506	1658	1848	1353	1949	204

Powyżej dane ze spisu powszechnego z 1946 roku (*Powszechny sumaryczny spis ludności z dnia 14 lutego 1946 roku*, Warszawa 1947, s. 52)

¹⁸ *Powszechny sumaryczny spis ludności z dnia 14 lutego 1946 roku*, Warszawa 1947, s. 52

Fragment mapy powiatu górowskiego z 1952 roku (opracowanie autora)

Jeszcze w 1945 roku nadano wszystkim miejscowościom tymczasowe polskie nazwy. Dopiero w następnych latach specjalna komisja w Warszawie zatwierdzała nowe nazwy miejscowości, publikując w „Monitorze Polskim” obwieszczenia w sprawie oficjalnego nazewnictwa. Z tego właśnie powodu pierwotne nazwy miejscowości, a nawet gmin, różnią się od współczesnych.

Latem 1946 roku Ziemie Odzyskane formalnie włączono do państwa polskiego²⁰. Obwód górowski przemianowano na powiat górowski i włączono go do nowo powołanego województwa wrocławskiego²¹.

Według danych z 1952 roku w skład **gminy Czernina** wchodziły gromady (sołectwa): Borszyn Mały, Borszyn Wielki, Czernina, Czernina Dolna, Czernina Górna, Giżyn, Ligota, Strumyk, Sułków, Zaborowice²². Do **gminy Góra** należały gromady (sołectwa): Glinka, Gola Górowska, Grabowno, Jastrzębia, Kłoda Wielka, Kruszyniec, Osetno, Rogów Górski, Ryczeń, Strumienna, Stara Góra, Strzyżowice, Włodków Dolny, Wroniniec, Zawiaścice²³.

W skład **gminy Psary** wchodziła między innymi gromada Wierzowice Małe²⁴. Natomiast w skład **gminy Rudna** między innymi gromady (sołectwa): Szedzic, Bronów, Ślubów i Wierzowice Wielkie²⁵.

W dniu 28 lutego 1953 roku na mocy uchwały Powiatowej Rady Narodowej w Górze nazwę gminy Stara Góra przemianowano na gminę Góra²⁶. Prawdopodobnie wiązało się to ze zmianą siedziby władz gminy.

Samorząd gminny nie miał prawa istnieć w socjalistycznym państwie. Na mocy ustawy z 20 marca 1950 roku o terenowych organach jednolitej władzy państwowej²⁷ zniesiono samorząd terytorialny (pozostał nadal okręg zwany gminą). Jego cały majątek przejęło państwo. Rozwiązano organy wykonawcze gmin (wójt i zarząd gminy) – rady gromadzkie. Ich kompetencje przejęły rady narodowe. Wprowadzono wtedy jednolity system władz i administracji terenowej oparty na wzorach radzieckich. Rady narodowe *były organami władzy państwowej w jednostkach podziału terytorialnego i na ich obszarze kierowały działalnością gospodarczą, społeczną i kulturalną. Na czele rad stały prezydium, które w praktyce przejęły funkcję rad narodowych*²⁸. Rady narodowe były wybierane w wyborach powszechnych przez miejscową ludność²⁹. Pierwsze wybory przeprowadzono jednak dopiero w 1954 roku.

W ten sposób pełnię władzy w gminie przejęły rady narodowe oraz prezydium – organ kolegialny. Już wcześniej umniejszono rolę wójta i zarządu, teraz zlikwidowano te pozostałości

---

²⁰ Dz. Urz. 1946, nr 28, poz. 177.

²¹ Tamże.

²² *Wykaz gromad Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej według stanu z dnia 1 lipca 1952 roku*, Warszawa 1952, s. 227.

²³ Tamże.

²⁴ Tamże.

²⁵ Tamże, s. 227.

²⁶ Materiały UM Góra.

²⁷ Dz.U. 1950, nr 14, poz. 130.

²⁸ Marian Kallas, *Historia ustroju Polski*, Warszawa 2001, s. 396.

²⁹ Tamże.

sanacyjnej Polski. Prezydium zbierały się na sesjach, podobnie jak wcześniej zarządy gminy. Pozostały nadal urzędy gminy pracujące pod kierunkiem sekretarzy gmin. Sekretarze wchodzili odtąd w skład prezydium³⁰.

Sołtysi do tej pory podlegali wójtom i starostom; od czasu wejścia w życie przepisów z 1950 roku podlegali przewodniczącym gminnych rad narodowych.

Pierwsza połowa lat 50. XX wieku to najczarniejszy okres w powojennej historii polskiej wsi. Władze gminne zajmowały się głównie zbieraniem narzuconych obowiązkowych dostaw (mleko, zboże, ziemniaki i żywiec) oraz zawyżonych podatków. To właśnie dzięki brutalnemu wykorzystaniu gospodarczemu polskiej wsi budowano przemysł ciężki w Polsce.

Niemal na siłę propagowano tworzenie spółdzielni produkcyjnych. Polska wieś była wobec tych pomysłów niezwykle sceptyczna. W wielu miejscach powołano jednak spółdzielnie produkcyjne, które stały się „oczkiem w głowie” władz gminnych, powiatowych i partii.

W 1954 roku gminy zostały zlikwidowane zastąpiły je nowe jednostki administracyjne – gromady.

---

³⁰ Dz.U. 1950, nr 14, poz. 130.

MIEJSKA RADA NARODOWA W GÓRZE

Od 1950 roku miasta stały się częścią jednolitej administracji państwowej. Organem uchwałodawczym była miejska rada narodowa, organem uchwałodawczym i zarządzającym prezydium miejskiej rady narodowej (przewodniczący, zastępca, sekretarz i członkowie)³¹.

Po 1950 roku dawny majątek miejski przeszedł na własność Skarbu Państwa. Kompetencje władz początkowo nie były ściśle określone. Zasadą działania ówczesnego systemu była dominacja władz powiatowych – powiatowej rady narodowej i jej prezydium. Miasta oraz gminy mogły funkcjonować tylko w obszarach niezastreżonych dla władz powiatowych³². Dopiero ustawa „o radach narodowych” ze stycznia 1958 roku jasno podzieliła kompetencje³³.

Na podstawie ustawy o radach narodowych z 1958 roku do zadań miejskich rad narodowych wchodziły sprawy (art. 21.3):

- *Miejskich elektrowni i gazowni, zakładów wodociągowych, kanalizacyjnych i oczyszczania miasta oraz przedsiębiorstw komunikacji miejskiej, jak również budowy i utrzymania dróg, ulic, placów i mostów,*
- *Zarządu budynków mieszkalnych, hoteli miejskich, gospodarki terenami,*
- *Miejskich zakładów produkcyjnych i jednostek usługowych,*
- *Zabezpieczenia właściwego pomieszczenia i obsługi gospodarczej szkół podstawowych oraz prowadzenia przedszkoli,*
- *Teatrów, instytucji muzycznych, archiwów, miejskich domów kultury i świetlic, bibliotek powszechnych,*
- *Lecznictwa otwartego, izb porodowych i punktów położniczych oraz żłobków³⁴.*

Dochody rad narodowych pochodziły z: wpłat podległych radzie narodowej przedsiębiorstw państwowych i zakładów, wpłat za korzystanie ze świadczeń i usług oraz dochodów majątkowych i administracyjnych jednostek podległych radzie narodowej, wpłat z podatków i opłat terenowych oraz udziałów w dochodach budżetu centralnego³⁵.

---

³¹ Dz.U. 1950, nr 14, poz. 130.

³² Tamże.

³³ Dz.U. 1958, nr 5, poz. 16 (tekst ujednolicony Dz.U. 1975, nr 26, poz. 139).

³⁴ Tamże.

³⁵ Dz.U. 1958, nr 44, poz. 214; Marian Kallas, Adam Lityński, *Historia ustroju i prawa Polski Ludowej*, Warszawa 2000, s. 61.

Miastem na co dzień zarządzało prezydium miejskiej rady narodowej z przewodniczącym na czele. Mniej więcej co miesiąc zbierała się miejska rada narodowa powołująca komisje miejskie. Typowe komisje w miastach zajmowały się: planowaniem gospodarczym i budżetem, handlem i zaopatrzeniem ludności, oświatą i kulturą oraz zdrowiem i opieką społeczną.

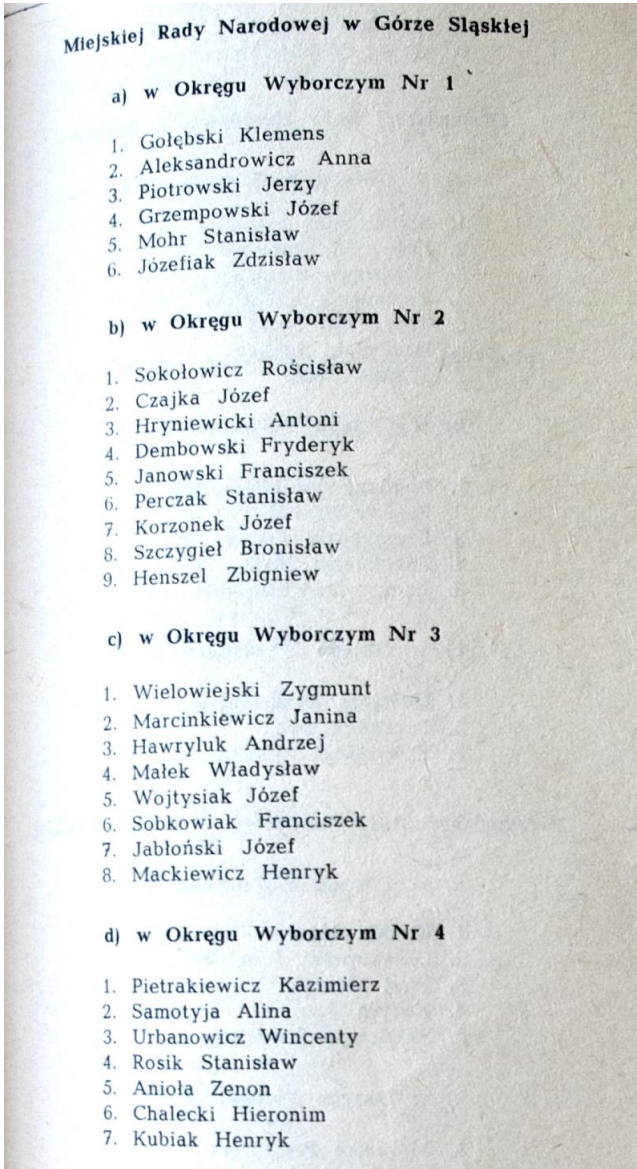
Miejska rada narodowa i prezydium działały przy pomocy urzędu miasta, który dzielił się na referaty: finansowy, gospodarki komunalnej i mieszkaniowej, ogóln-administracyjny oraz urząd stanu cywilnego. Na czele referatów i USC stali kierownicy³⁶. Powyższy ustrój miasta funkcjonował do końca 1972 roku.

Od 1973 roku nastąpiły zmiany w ustroju. Powołano Naczelnika Miasta. Tenże działał zaledwie przez rok. Bowiem od przełomu 1973/1974 roku nastąpiło połączenie miasta i gminy (patrz dalej).

---

³⁶ Tamże.

Wykaz radnych Miejskiej Rady Narodowej w Górze

Kadencja 1955-1957 ³⁷	Kadencja 1958-1961 ³⁸
Brak danych	Miejskiej Rady Narodowej w Górze Śląskiej a) w Okręgu Wyborczym Nr 1 1. Gołębski Klemens 2. Aleksandrowicz Anna 3. Piotrowski Jerzy 4. Grzempowski Józef 5. Mohr Stanisław 6. Józefiak Zdzisław b) w Okręgu Wyborczym Nr 2 1. Sokołowicz Rościsław 2. Czajka Józef 3. Hryniewicki Antoni 4. Dembowski Fryderyk 5. Janowski Franciszek 6. Perczak Stanisław 7. Korzonek Józef 8. Szczygieł Bronisław 9. Henszel Zbigniew c) w Okręgu Wyborczym Nr 3 1. Wielowiejski Zygmunt 2. Marcinkiewicz Janina 3. Hawryluk Andrzej 4. Małek Władysław 5. Wojtysiak Józef 6. Sobkowiak Franciszek 7. Jabłoński Józef 8. Mackiewicz Henryk d) w Okręgu Wyborczym Nr 4 1. Pietrakiewicz Kazimierz 2. Samotyja Alina 3. Urbanowicz Wincenty 4. Rosik Stanisław 5. Anioła Zenon 6. Chalecki Hieronim 7. Kubiak Henryk

³⁷ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1955 nr 1 poz. 6.

³⁸ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1958, nr 7 poz. 95.

Kadencja 1961-1965³⁹**Miejskiej Rady Narodowej w Górze****w okręgu wyborczym Nr 1**

1. Murszewski Jan
2. Arciszewska Kazimiera
3. Wolicki Walenty

4. Izdebski Zdzisław
5. Iwanicki Marek
6. Jeziorski Władysław
7. Piński Janusz
8. Katkowska Eleonora

w okręgu wyborczym Nr 2

1. Mycka Łucjan
2. Penczar Ireneusz
3. Czajka Józef
4. Azarko Paweł
5. Szczygieł Bronisław
6. Korzonek Józef
7. Kaźmierczak Józef

w okręgu wyborczym Nr 3

1. Biernacki Kazimierz
2. Mendyka Franciszek
3. Pilarska Alicja
4. Dembowski Fryderyk
5. Górczyński Michał
6. Mohr Stanisław
7. Fornal Stanisław

w okręgu wyborczym Nr 4

1. Olejnik Michał
2. Marcinkiewicz Janina
3. Kleman Franciszek
4. Kłak Alina
5. Urbanowicz Wincenty
6. Timoszyk Zofia
7. Aleksandrowicz Anna
8. Giluń Alfons

Kadencja 1965-1969⁴⁰**Miejskiej Rady Narodowej w Górze****w okręgu wyborczym Nr 1:**

1. Dembowski Fryderyk
2. Bachurski Edward
3. Baranowski Bolesław
4. Trusewicz Maria
5. Głajzer Zbigniew
6. Wiejak Józef
7. Calaba Wacława
8. Kaźmierczak Jan

w okręgu wyborczym Nr 2:

1. Mycka Łucjan
2. Czajka Józef
3. Azarko Paweł
4. Cegliński Władysław
5. Mohr Stanisław
6. Górczyński Michał
7. Żywicki Antoni

w okręgu wyborczym Nr 3:

1. Grabarczuk Kazimierz
2. Kitajewski Mateusz
3. Mackiewicz Bronisława
4. Katkowska Eleonora
5. Wojtowicz Henryk
6. Fornal Stanisław
7. Józefiak Zdzisław

w okręgu wyborczym Nr 4:

1. Urbanowicz Wincenty
2. Nowicka Irena
3. Palewicz Stanisław
4. Pałubiak Władysław
5. Pająk Stefania
6. Sobkowiak Franciszek
7. Pończocha Zofia
8. Kwiatkowska Irena

³⁹ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1961 nr 8, poz. 45.

⁴⁰ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1965 nr 4 poz. 49.

Kadencja 1969-1972⁴¹

Miejskiej Rady Narodowej w Górze

w okręgu wyborczym nr 1:

1. Tupaj Jan
2. Mycka Lucjan
3. Trusewicz Maria
4. Kowieszko Henryk
5. Przybyłowski Jerzy
6. Plackowiak Maria
7. Borysowski Jan
8. Suszko Helena

w okręgu wyborczym nr 2:

1. Józefiak Zdzisław
2. Piaseczny Stefan
3. Żurek Janusz
4. Anklewicz Bronisław
5. Piskadło Irena
6. Czajka Józef
7. Sługocki Leszek

w okręgu wyborczym nr 3:

1. Grzempowska Bogumiła
2. Tawrel Jadwiga
3. Przybyłowski Kazimierz
4. Górny Stanisław
5. Katkowska Eleonora
6. Solski Ryszard
7. Strzyżewski Stefan

w okręgu wyborczym nr 4:

1. Koper Barbara
2. Kwiatkiewicz Florian
3. Pajak Stefania
4. Sufryd Krystyna
5. Obertyńska Zofia
6. Walek Władysław
7. Nowicka Irena
8. Baranowski Jakub

⁴¹ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1969 nr 6 poz. 74.

GROMADZKIE RADY NARODOWE

W 1954 roku rozpoczęto tworzenie nowych, mniejszych jednostek administracyjnych, które miały współgrać z planowaną kolektywizacją polskiej wsi. Zwano je gromadami – w nawiązaniu do polskiej tradycji administracyjnej. Jedna gromada miała odpowiadać granicom przysłemu spółdzielczemu, kolektywnemu gospodarstwu rolnemu.

Oficjalnym celem reformy miało być *włączenie coraz szerszych rzesz pracujących chłopów do udziału w rządzeniu Państwem, rozwijanie ich twórczej inicjatywy i aktywności dla pomnażania dobrobytu i kultury wsi*⁴².

Zlikwidowano już samorząd gminny, teraz likwidacji miały ulec także gminy.

25 września 1954 roku weszła w życie ustawa o reformie podziału administracyjnego⁴³. W miejsce dotychczasowych gmin powstały nowe gromady położone na terenie jednej lub sąsiadujących ze sobą dawnych gmin. Nowe granice były w dużej mierze zupełnie sztuczne, protesty ludności nie były brane pod uwagę.

Teoretycznie nowe gromady miały mieć powiązania komunikacyjne, wspólne *urządzenia gospodarcze, kulturalne lub zdrowotne* (art. 2). Liczba mieszkańców miała się wahać od tysiąca do trzech tysięcy, powierzchnia od 15 do 50 kilometrów kwadratowych. Na czele całości stała gromadzka rada narodowa z prezydium (przewodniczący, zastępca, sekretarz prezydium i dwóch, trzech członków)⁴⁴.

Początkowo gromadzkie rady narodowe (GRN) miały bardzo wąskie kompetencje. Według ustawy gromadzkie rady: *kierują w swoim zakresie na terenie gromady działalnością gospodarczą, społeczną i kulturalną* (art. 10)⁴⁵. W praktyce zostały sprowadzone głównie do realizacji zarządzeń władz powiatowych. Prezydium powiatowej rady narodowej sprawowało szczegółową kontrolę nad działalnością władz gromadzkich.

Gromada uchwalała budżet (z którego połowa była przeznaczana na kilkusobową administrację), zarządzała mieniem gromadzkim, prowadziła sprawy meldunkowe i rejestrację rowerów. Budżety gromadzkie powiązane były z budżetem powiatowym. Bez wsparcia władz powiatowych nie mogły być prowadzone żadne inwestycje, gdyż przekraczało to możliwości finansowe niewielkiej gromady. W tych czasach w małym zakresie remontowano drogi sposobem szarwarkowym. Głównym zadaniem gromad okazało się organizowanie rolnictwa

---

⁴² Wstęp do ustawy z 25 września 1954 roku o reformie podziału administracji wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych, Dz.U. 1954, nr 43, poz. 191.

⁴³ Dz.U. 1954, nr 43, poz. 191.

⁴⁴ Tamże.

⁴⁵ Tamże.

w celu powiększenia zbiorów i maksymalne realizowanie narzuconych planów skupu oraz podatków.

Gromady obejmowały kilka wsi, często nie mając na swoim terenie prawie żadnych instytucji użyteczności publicznej – z wyjątkiem szkół. Często gminne spółdzielnie, ośrodki zdrowia, komendy MO itp. pozostawały poza granicami gromady, skazując ją na niesamodzielny byt.

Sołtysi miewali w historii lepsze i gorsze okresy, ale byli zawsze. Obowiązki sołtysów przejęli pełnomocnicy gromadzkich rad narodowych powoływani przez gromadzką radę narodową. Do ich zadań należało organizowanie czynów społecznych, zwoływanie zebrań wiejskich czy wystawianie świadectw pochodzenia zwierząt. Co tydzień uczestniczyli w odprawach w biurze gromadzkim. Instytucja pełnomocników nie sprawdziła się i nigdy nie została przez wieś zaakceptowana. Pełnomocnicy nie byli przez nich wybierani i nie reprezentowali wsi. Byli po prostu przedstawicielami władzy egzekwującymi spełnianie przez obywateli obowiązków wobec państwa. W latach 1954-1958 zebrania wiejskie nie mogły uchylać żadnych uchwał, a jedynie zgłaszać postulaty⁴⁶.

Jeśień 1956 roku przyniosła duże zmiany w Polsce. W wyniku październikowej „odwilży” I sekretarzem PZPR został Władysław Gomułka. Na wsiach dalej utrzymał się system obowiązkowych dostaw, ale nie był on już tak uciążliwy i egzekwowany siłą. Po 1956 roku upadły niemal wszystkie sztucznie tworzone spółdzielnie produkcyjne. Dało to szybki efekt wzrostu produkcji rolniczej. Zmniejszyły się wymiary przymusowych dostaw, podniesiono ceny skupu. Postawiono na spółdzielczość mleczarską, ogrodniczą i kredytową. Utworzono Państwowe Ośrodki Maszynowe (POM), które świadczyły usługi maszynowe dla rolników. Nastąpił wzrost zaopatrzenia w nawozy sztuczne i materiały budowlane⁴⁷. Po czarnych latach stalinowskich nawet niewielkie zmiany przyniosły upragnione wytchnienie.

Polska wieś nie mogła jednak w pełni rozwinąć swojego potencjału, powszechnie brakowało chociażby materiałów budowlanych.

Rozpoczęto propagowanie powoływania kółek rolniczych, była to ukryta forma kolektywizacji wsi. Z drugiej strony liczne przywileje kółek rolniczych w ówczesnym systemie gospodarczym dawały możliwość propagowania mechanizacji rolnictwa. Na polskiej wsi pojawiły się „kółkowe” traktory, snopowiązałki i inne maszyny rolnicze.

Podział na gromady wprowadzony w 1954 roku okazał się nieprzystający do realiów „październikowej odwilży”.

---

⁴⁶ Mieczysław Gończar, *Samorząd wsi, historia i nowe możliwości*, Warszawa 1990, s. 37.

⁴⁷ Zbigniew Landau, Wojciech Roszkowski, *Polityka gospodarcza II RP i PRL*, Warszawa 1995, s. 270.

Od lutego 1958 roku weszła w życie nowa ustawa o radach narodowych, dająca im większe uprawnienia⁴⁸. Rozpoczęto także proces komasacji gromad w większe jednostki, większość z nich była bowiem zupełnie nieefektywna. Przy tworzeniu gromad propaganda tłumaczyła, że władza będzie *bliżej ludzi*. Gdy rozpoczęto scalanie gromad, nie było żadnej akcji propagandowej, więc ludzie podchodzili do tego z nieufnością. W wielu miejscach rozpoczęło się odwracanie reformy gromadzkiej poprzez przywracanie poprzednich granic lokalnych jednostek administracyjnych.

W ustawie o radach narodowych z 1958 roku precyzyjniej sformułowano zakres działania rad narodowych i ich kompetencje. Rada uchwałała na posiedzeniach lub rozpatrywała akty o zasadniczym znaczeniu dla podległego terytorium, jak budżet, plan społeczno-gospodarczy, sprawozdania z jego wykonania. Do zadań gromadzkich rad należało w szczególności: *współdziałanie z kółkami rolniczymi, spółdzielniami produkcyjnymi, dbanie o prawidłową gospodarkę w lasach, współdziałanie ze spółdzielniami w zakresie zaopatrzenia i usług, zarząd mieniem gromadzkim, drobnymi zakładami produkcyjnymi, usługowymi, zabezpieczenie pomieszczeń i obsługa szkół podstawowych, przysposobienia rolniczego, izb porodowych, bibliotek*⁴⁹. Aparatem wykonawczym i zarządzającym rady było prezydium, opiniodawczym i kontrolnym – komisje rady. Organami pomocniczymi gromadzkich rad byli sołtysi i zebrania wiejskie. Prezydium (przewodniczący oraz 4-5 członków), jako organ wykonawczo-zarządzający rady, reprezentowało radę na zewnątrz i organizowało jej pracę. Przewodniczący prezydium wybrany przez radę musiał być zatwierdzony przez Powiatową Radę Narodową. Komisje rady opiniowały i inicjowały sprawy mające być przedmiotem sesji, kontrolowały działalność aparatu prezydium i całej rady. Szefowie komisji gromadzkich nie wchodziłi w skład prezydium.

Sekretarz gromadzki nie zasiadał odtąd w składzie prezydium, stojąc na czele biura gromadzkiego złożonego z kilku urzędników (referentów). W biurze gromadzkim pracował też przewodniczący – jako etatowy pracownik.

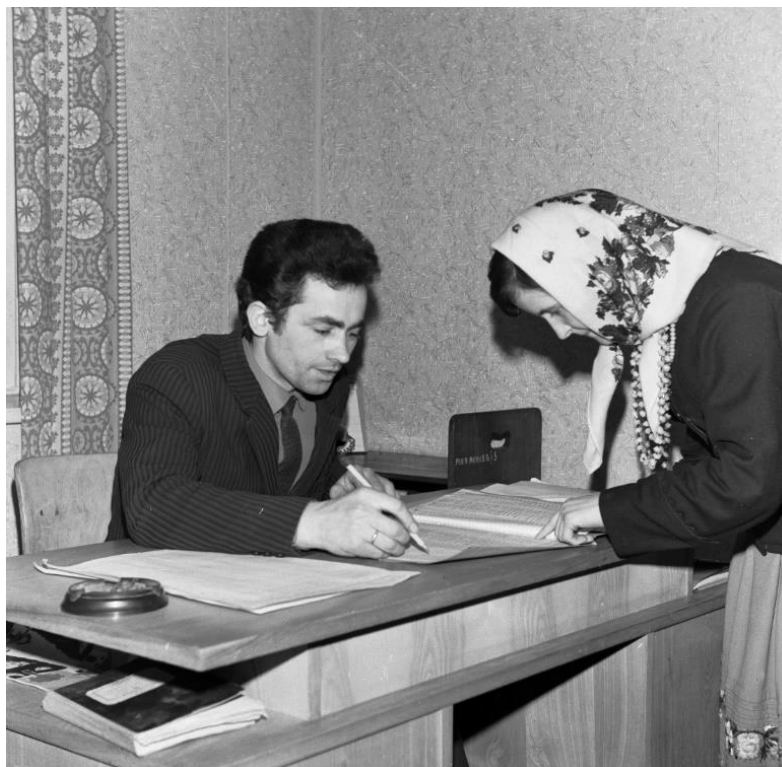
Pierwsze wybory do rad gromadzkich przeprowadzono 5 grudnia 1954 roku. Wyborom tym towarzyszyła wielka akcja propagandowa. Kolejne wybory przeprowadzano w podobny sposób. Frekwencja zawsze zbliżała się do 100%, tyle samo głosowało na jedyną listę wyborczą – Front Jedności Narodu. Mimo że wyniki były z góry znane, władze przywiązywały, wzorem ZSRR, bardzo dużą wagę do wyborów. Miały one legitymizować narzucony w Polsce system komunistyczny.

---

⁴⁸ Dz.U. 1958, nr 5, poz. 16 (tekst ujednolicony Dz.U. 1975, nr 26, poz. 139).

⁴⁹ Tamże.

Pierwsze dwie kadencje rad narodowych były trzyletnie (1955-1958, 1958-1961). Od 1961 roku kadencje rad narodowych były czteroletnie. Wybory miały miejsce w latach 1961, 1965 i 1969⁵⁰.

Głosowanie w komisji wiejskiej (foto ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego)

Według ustawy o radach narodowych z 1958 roku na wsiach na nowo powołano sołtysów i zwoływano okresowo zebrania wiejskie. Artykuł 72 punkt 1 i 2 głosił: *Celem rozpatrywania spraw dotyczących poszczególnych wsi wchodzących w skład gromady zwołuje się zebranie mieszkańców tych wsi (zebranie wiejskie). Dla zapewnienia stałej łączności między poszczególnymi wsiami a gromadzką radą narodową i jej prezydium mieszkańcy wsi wybierają sołtysa.* Powrócono do zebrań wiejskich. Sołtys uczestniczył w sesjach GRN jako głos doradczy.

Warto wspomnieć, że w 1958 roku zlikwidowano obowiązki szarwarkowe, istniejące przez stulecia. Zamiast tego powstał tak zwany „fundusz gromadzki” – obowiązkowe składki ludności wiejskiej na budowę dróg. W efekcie w latach 60. XX efektywniej remontowano drogi wiejskie.

---

⁵⁰ Daty wyborów: 5 grudnia 1954, 2 lutego 1958, 16 kwietnia 1961, 30 maja 1965, 1 czerwca 1969.

Ówczesne władze przywiązywały dużą wagę do rozwoju oświaty rolniczej. W każdej gromadzie działał zootechnik i agronom, budowano tak zwane agronomówki. Sprzyjało rozwojowi czytelnictwa wiejskiego (biblioteki i punkty biblioteczne), powstawały świetlice. Rozwinęły się koła gospodyń wiejskich. Powstały liczne nowe ochotnicze straże pożarne. Warto wspomnieć o wielkiej akcji „Tysiąc Szkół na Tysiąclecie”. Dzięki niej (składki na budowę szkół były obowiązkowe) w wielu miejscach postawiono w miarę nowoczesne gmachy szkolne, służące często do dziś.

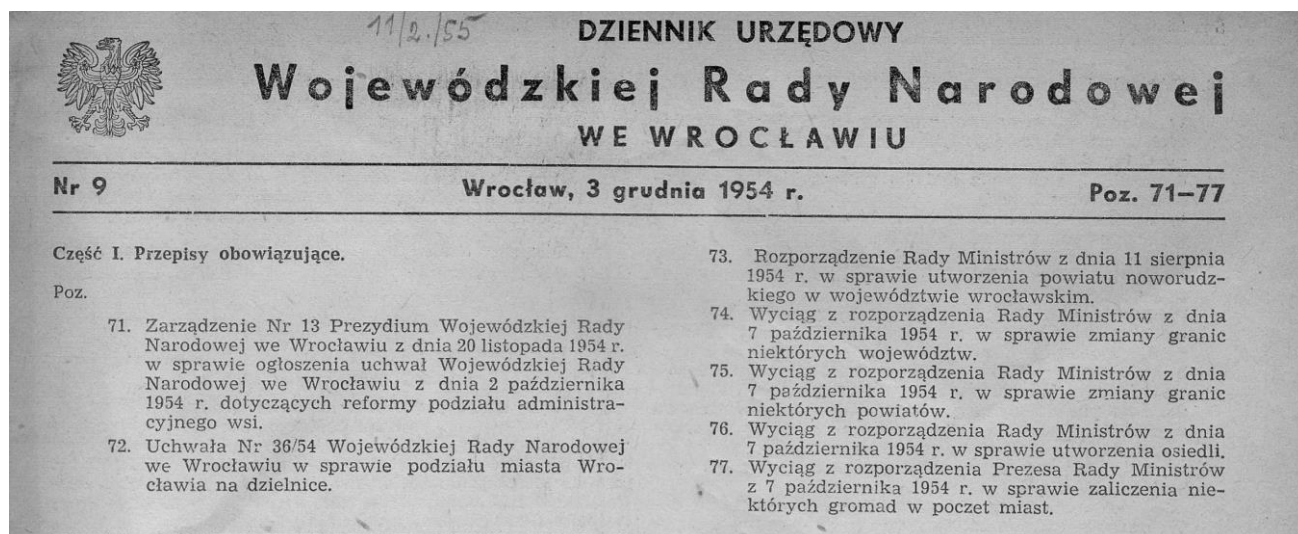
Z drugiej strony dotowano nierentowne państwowe i spółdzielcze gospodarstwa rolne. Większe gospodarstwa napotykały duże trudności w rozwoju. Dzieci zamożniejszych rolników nie miały możliwości swobodnego wyboru szkoły.

Mimo pewnych pozytywnych tendencji polska wieś pozostawała zacofana cywilizacyjnie. Obligatoryjne dostawy nadal obowiązywały. Rolnicy nie byli objęci powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym.

Odnaka soltyśa z lat 60. XX wieku

W rejonie współczesnej gminy w latach 1954-1972 funkcjonowały gromady: Stara Góra, Borszyny Małe, Brzeżany, Czernina, Ślubów i Witoszyce.

Nagłówek aktu powołania gromad w województwie wrocławskim

GROMADA BORSZYN MAŁY

W skład gromady Borszyn Mały przyłączono dotychczasowe gromady: Borszyn Mały, Borszyn Wielki i Strumyk ze zniesionej gminy Czernina oraz Kłoda Wielka, Kłoda Mała i Włodków Dolny ze zniesionej gminy Stara Góra⁵¹.

Gromadę zniesiono z końcem, 1959 roku. Jej obszar przyłączono do gromad: Stara Góra (Włodków Dolny i Kłoda Wielka) oraz Czernina (Borszyn Mały, Kruszyniec, Strumyk i Borszyn Wielki)⁵².

GROMADA BRZEŻANY

W skład gromady Brzeżany włączono dotychczasowe gromady: Brzeżany, Łagiszyn, Bogucin i Polanowice ze zniesionej gminy Siciny oraz dotychczasowe gromady Glinka, Sławięcice⁵³ i Strumienna ze zniesionej gminy Góra⁵⁴.

Gromada funkcjonowała zaledwie do końca 1959 roku. Została zniesiona i podzielona między sąsiednie gromady: Witoszyce (Łagiszyn i Polanowice), Stara Góra (Strumienna, Sławęcice oraz Glinka) oraz Siciny (Brzeżany i Bogucin)⁵⁵.

GROMADA CZERNINA

W skład gromady Czernina włączono dotychczasowe gromady: Czernina, Czernina Dolna, Czernina Górna i Ligota ze zniesionej gminy Czernina⁵⁶.

Od 1 stycznia 1960 roku do gromady włączono wsie: Borszyn Mały, Kruszyniec, Strumyk i Borszyn Wielki ze zniesionej gromady Borszyn Mały. Dodatkowo także wsie: Zaborowice, Giżyn i Sułków ze zniesionej gromady Zaborowice⁵⁷.

Gromada funkcjonowała do końca 1972 roku.

---

⁵¹ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1954 nr 9 poz. 71.

⁵² Dz. Urz. WRN Wrocław, 1959 nr 8 poz. 34.

⁵³ Gromada musiała powstać między 1952 a 1954 rokiem.

⁵⁴ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1954 nr 9 poz. 71.

⁵⁵ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1959 nr 8 poz. 34.

⁵⁶ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1954 nr 9 poz. 71.

⁵⁷ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1959 nr 8 poz. 34.

GROMADA STARA GÓRA/GÓRA

W skład gromady Stara Góra włączono dotychczasowe gromady: Stara Góra, Gola Górowska, Jastrzębia, Osetno Małe, Ryczeń i Rogów Górowski ze zniesionej gminy Stara Góra⁵⁸.

Od 1 stycznia 1960 roku do gromady przyłączono także wsie Strumienna, Sławęcice i Glinka ze zniesionej gromady Brzeżany oraz Włodków Dolny i Kłoda Wielka ze zniesionej gromady Borszyn Mały⁵⁹.

Z końcem 1961 roku przeniesiono siedzibę gromady ze Starej Góry do miasta Góra i przemianowano gromadę na Stara Góra⁶⁰.

Od 1 stycznia 1968 roku do gromady przyłączono wsie: Grabowno, Szedziec, Ślubów o Zawięsice ze zniesionej gromady Ślubów⁶¹.

Od 1 stycznia 1970 roku do gromady włączono także obszar gruntów i lasów o powierzchni 776,57 ha z miasta Góra⁶². Gromada Góra funkcjonowała do końca 1972 roku.

GROMADA ŚLUBÓW

W skład gromady Ślubów włączono dotychczasowe gromady: Ślubów, Bełcz Górny, Szedziec, Wierzowice Małe⁶³, Wierzowice Wielkie oraz Lechów ze zniesionej gminy Rudna Wielka oraz Grabowno i Zawięsice ze zniesionej gminy Stara Góra⁶⁴.

Gromadę zniesiono z końcem 1968 roku. Jej obszar podzielono między sąsiednie gromady. Do gromady Gra przyłączono wsie: Grabowno, Szedziec i Zawięsice, do gromady Wąsosz wsie: Bełcz Górny, Lechitów, Wierzowice Małe i Wierzowice Wielkie⁶⁵.

---

⁵⁸ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1954 nr 9 poz. 71.

⁵⁹ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1959 nr 8 poz. 34.

⁶⁰ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1961 nr 10 poz. 52.

⁶¹ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1968 nr 6 poz. 33.

⁶² Dz. U. 1969 nr 35 poz. 301.

⁶³ Prawdopodobnie w uchwale jest błąd, bowiem Wierzowice Małe należały do gminy Psary.

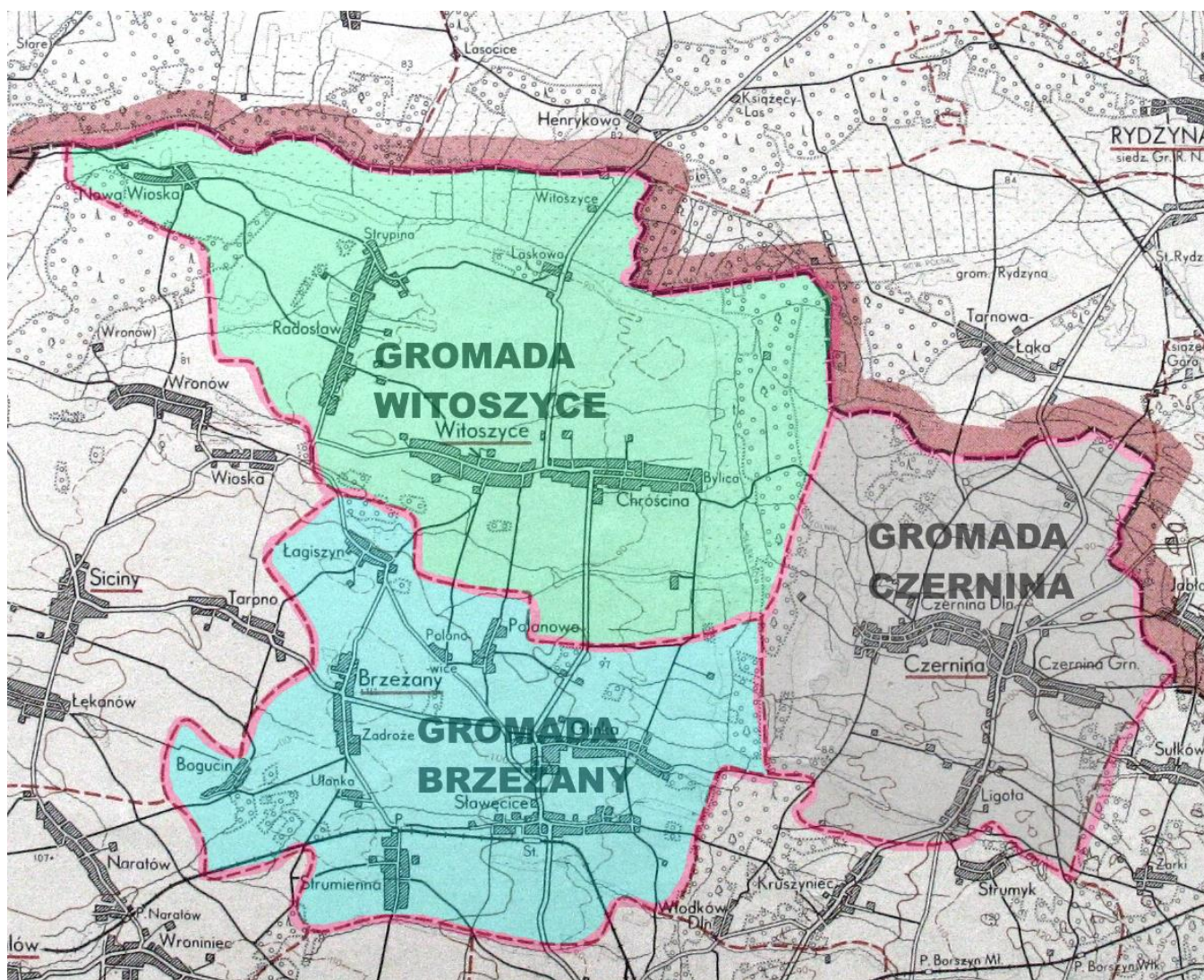
⁶⁴ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1954 nr 9 poz. 71.

⁶⁵ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1968 nr 6 poz. 33.

GROMADA WITOSZYCE

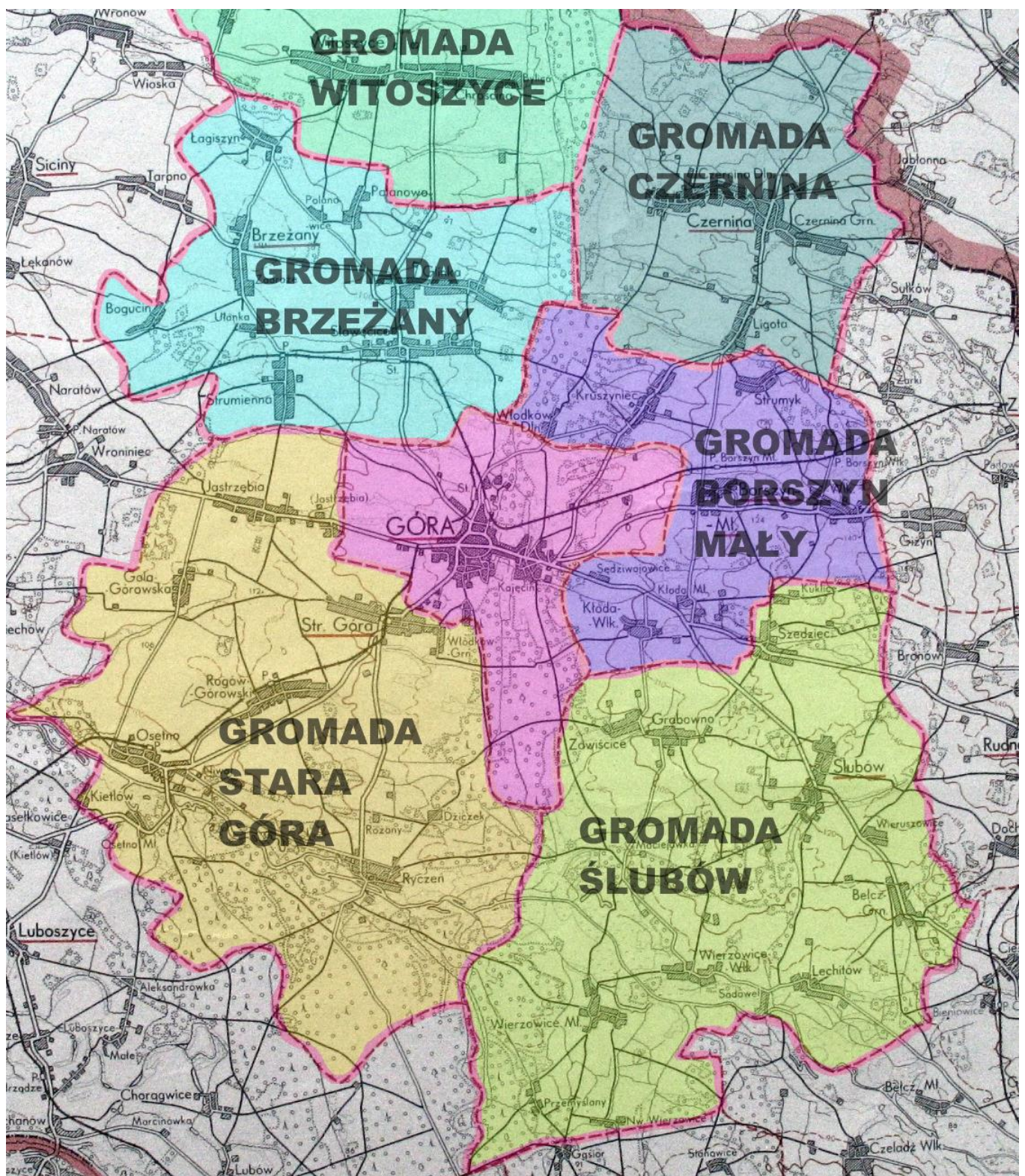
W skład gromady Witoszyce włączono dotychczasowe gromady: Witoszyce, Chróścina, Nowa Wioska i Radosław ze zniesionej gminy Siciny.

Od 1 stycznia 1960 roku do gromady przyłączono dodatkowo wsie: Łagiszyn i Polanowice ze zniesionej gromady Brzeżany⁶⁶. Gromada funkcjonowała do końca 1972 roku.

Podział na gromady północnej części gminy (opracowanie własne autora)

⁶⁶ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1959 nr 8 poz. 34.

Podział na gromady w 1958 roku (opracowanie własne autora)

W powiecie górskim województwie wrocławskim tworzą się następujące gromady:

1. Gromadę Czernina z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Czerninie.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Czernina, Czernina Dolna, Czernina Górna, Ligota z gminy Czernina.
2. Gromadę Borszyn Mały z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Borszynie Małym.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Borszyn Mały, Borszyn Wielki, Strumyk z gminy Czernina, Kłoda Wielka, Kłoda Mała, Kruszyniec, Włodków Dołny z gminy Stara Góra.
3. Gromadę Zaborowice z siedzibą gromadzkiej Rady Narodowej w Zaborowicach.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Zaborowice, Giżyn, Sulków z gminy Czernina oraz Czechów z gminy Rudna Wielka.
4. Gromadę Rudna Wielka z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Rudnej Wielkiej.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Rudna Wielka, Bronów, Czarnoborsko, Dochowa, Rudna Mała, Sulów Wielki, Sulów Mały, Wiewierz, Wiklina, Zbaków Dolny, Zbaków Górny z gminy Rudna Wielka.
5. Gromadę Słubów z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Słubowie.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Słubów, Belcz Górny, Szedziec, Wierzowice Małe, Wierzowice Wielkie, Lechów z gminy Rudna Wielka oraz Grabowno i Zawisście z gminy Stara Góra.
6. Gromadę Wąsosz z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Wąsoszu.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Wąsosz, Chocieborowice, Kowalowo, Górka Wąsoska z gminy Wąsosz, Cieszkowice, Gola Wąsoska z gminy Rudna Wielka oraz Czeladź Wielka z gminy Psary.
7. Gromadę Pobieli z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Pobieli.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Pobieli, Bartków, Kąkolno, Ługi, Swintary, Wodniki z gminy Wąsosz.
8. Gromadę Kamień Górski z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Kamieniu Górskim.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Kamień Górski, Drozdowice Wielkie, Drozdowice Małe, Lubiel, Płoski, Wrząca Śląska, Wrząca Wielka z gminy Wąsosz.
9. Gromadę Jemielno z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Jemielnie.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Jemielno, Bielizów, Borki, Cieszczyne, Łęczycza, Piskorze, Smolne, Zdziesławice z gminy Psary.
10. Gromadę Psary z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Psarach.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Psary, Czeladź Mała, Daszów, Osłowice, Plotrowice Małe z gminy Psary.
11. Gromadę Luboszyce z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Luboszycach.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Luboszyce, Belcz Wielki, Chorażewice, Ciechanów, Irządze, Luboszyce Małe, Lubów, Masełkowice z gminy Luboszyce oraz część obszaru dotychczasowej gromady Osetno Małe stanowiąca przysiółek Kietłów — PGR z gminy Stara Góra.
12. Gromadę Siciny z siedzibą gromadzkiej Rady narodowej w Sicinach.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Siciny, Łękanów, Tarpno, Wioska, Wronów z gminy Siciny.
13. Gromadę Wągrowa z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Wągrowie.
W skład utworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Wągrowa, Bartodzieje, Głębice, Karów, Lipowice, Szaszorowice, Świerczów, Żabin z gminy Luboszyce.

14. Gromadę Brzeżany z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Brzeżanach.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Brzeżany, Łągiszyn, Bogucin, Polanowice z gminy Siciny oraz Glinka, Sławęce, Strumienna z gminy Stara Góra.
15. Gromadę Witoszyce z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Witoszycach.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Witoszyce, Chrościna, Nowa Wioska, Radosław z gminy Siciny.
16. Gromadę Zuchłów z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Zuchlowie.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Zuchłów, Naratów, Niechlów z gminy Siciny, Miechów z gminy Luboszyce oraz Wroniniec z gminy Stara Góra.
17. Gromadę Stara Góra z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Starej Górze.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Stara Góra, Gola Górowska, Jastrzębia, Osetno Małe bez przysiółka Kietłów — PGR Ryczeń, Rogów Górski z gminy Stara Góra.

Sekretarz Sesji
(—) Adam Burczak

Przewodniczący Sesji
(—) Rudolf Grudzewski

UCHWAŁA Nr 14/54

Wojewódzkiej Rady Narodowej we Wrocławiu
z dnia 2 października 1954 r.
w sprawie podziału na nowe gromady
powiatu jaworskiego

Na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1954 r. o reformie podziału administracyjnego wsi i powołaniu gromadzkich rad narodowych (Dz. U. Nr 43, poz. 191) Wojewódzka Rada Narodowa we Wrocławiu uchwala co następuje:

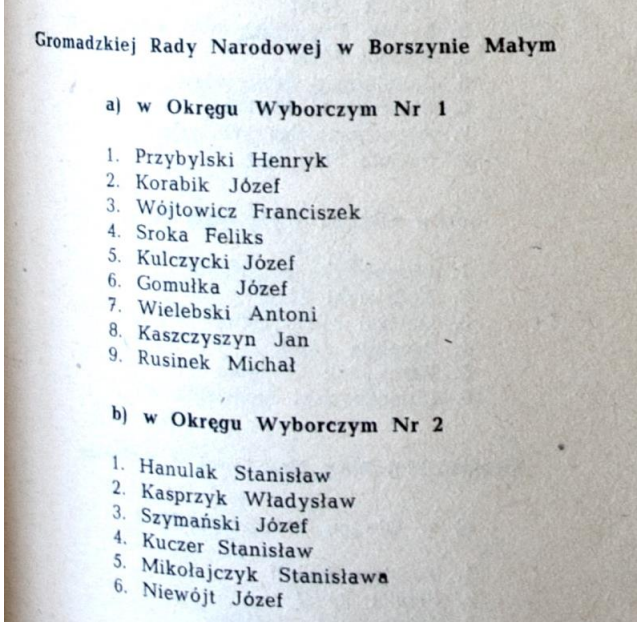
W powiecie jaworskim województwie wrocławskim tworzą się następujące gromady:

1. Gromadę Dobromierz z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Dobromierzu.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Dobromierz, Jaskulin, Pietrzyków, Szymanów z gminy Dobromierz.
2. Gromadę Gniewków z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Gniewkowie.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Gniewków, Czernica, Dzierzków, Borów, Zimnik z gminy Mściwojów.
3. Gromadę Kaczorów z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Kaczorowie.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Kaczorów, Mysłów, Płonina, Świdnik z gminy Kaczorów.
4. Gromadę Lipa z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Lipie.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Lipa, Jastrowiec z gminy Kaczorów, Nowa Wieś Wielka z gminy Paszowice.
5. Gromadę Małuszów z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Małuszowie.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Małuszów, Przybyłowice, Żarek z gminy Słup.
6. Gromadę Męcinka z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Męcince.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Męcinka, Słup, Chroślice, Sichów, Sichówek z gminy Słup.
7. Gromadę Mściwojów z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Mściwojowie.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Mściwojów, Drzymałowice, Luboradz, Marcinowice, Niedaszów, Targoszyń, Siekierzyc z gminy Mściwojów.
8. Gromadę Paszowice z siedzibą gromadzkiej rady narodowej w Paszowicach.
W skład nowoutworzonej gromady wchodzi obszary dotychczasowych gromad: Paszowice, Jakuszowa, Kłonicze z gminy Paszowice, Zębowice z gminy Mściwojów.

Akt powołania gromadzkich rad narodowych w powiecie górskim

WYKAZY RADNYCH

GROMADA BORSZYN MAŁY

Kadencja 1955-1957 ⁶⁷	Kadencja 1958-1961 ⁶⁸
8. Gromada Borszyn Mały 1. Zagrodzki Stanisław 2. Dyrz Walenty 3. Wielebski Antoni 4. Skoniecki Henryk 5. Fudała Mieczysław 6. Fiołek Jadwiga 7. Wójtowicz Franciszek 8. Kruszyński Jan 9. Liškiewicz Jan 10. Antków Piotr 11. Szymański Józef	Gromadzkiej Rady Narodowej w Borszynie Małym a) w Okręgu Wyborczym Nr 1 1. Przybylski Henryk 2. Korabik Józef 3. Wójtowicz Franciszek 4. Sroka Feliks 5. Kulczycki Józef 6. Gomułka Józef 7. Wielebski Antoni 8. Kaszczyszyn Jan 9. Rusinek Michał b) w Okręgu Wyborczym Nr 2 1. Hanulak Stanisław 2. Kasprzyk Władysław 3. Szymański Józef 4. Kuczer Stanisław 5. Mikołajczyk Stanisława 6. Niewójt Józef

⁶⁷ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1955 nr 1 poz. 6.

⁶⁸ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1958, nr 7 poz. 95.

GROMADA BRZEŻANY

Kadencja 1955-1957 ⁶⁹	Kadencja 1958-1961 ⁷⁰
3. Gromada Brzeżany 1. Hołownia Czesław 2. Rochowski Stanisław 3. Połoz Tomasz 4. Rossa Józef 5. Dąbek Tadeusz 6. Gudź Czesława 7. Zagulska Helena 8. Wilczyński Franciszek 9. Pýrek Franciszek 10. Mielniczuk Kajetan 11. Swaczyna Zofia 12. Cygan Stefania 13. Sitnik Jan 14. Kargul Teofil 15. Chmielak Stefan 16. Koziolkowski Józef	Gromadzkiej Rady Narodowej w Brzeżanach a) w Okręgu Wyborczym Nr 1 1. Swaczyna Karol 2. Cygan Stefania 3. Myślicki Józef 4. Majkut Piotr b) w Okręgu Wyborczym Nr 2 1. Kościukiewicz Janina 2. Rochowski Stanisław 3. Hołownia Czesław 4. Michalski Eugeniusz 5. Wójcik Jan 6. Bartoszewski Ludwik 7. Błaszowski Stanisław

⁶⁹ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1955 nr 1 poz. 6.

⁷⁰ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1958, nr 7 poz. 95.

GROMADA CZERNINA

Kadencja 1955-1957 ⁷¹	Kadencja 1958-1961 ⁷²
13. Gromada Czernina 1. Różański Antoni 2. Stankiewicz Piotr 3. Całujek Kazimierz 4. Kospicewicz Franciszek 5. Rogowski Franciszek 6. Bryk Piotr 7. Kryniewicz Adam 8. Wołk Józef 9. Kuklis Władysław 10. Wasilewski Mieczysław 11. Szymański Stanisław 12. Kłapoć Jadwiga 13. Winnicka Maria 14. Grzesiak Maria 15. Bukowski Bronisław 16. Chłoń Władysław 17. Boś Jan	Gromadzkiej Rady Narodowej w Czerninie a) w Okręgu Wyborczym Nr 1 1. Maliszewski Józef 2. Kitajewski Mateusz 3. Szulc Konstanty 4. Kuklis Władysław 5. Pryputnicki Władysław 6. Rymbikowska Anna b) w Okręgu Wyborczym Nr 2 1. Winnicka Maria 2. Dul Zenon 3. Kospiezewicz Franciszek 4. Turłowicz Stanisław 5. Stankiewicz Piotr 6. Wencel Paweł 7. Jankowski Jan 8. Rogowski Franciszek c) w Okręgu Wyborczym Nr 3 1. Chłoń Władysław 2. Adamski Franciszek 3. Szwoń Józef 4. Kolman Aleksander

⁷¹ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1955 nr 1 poz. 6.

⁷² Dz. Urz. WRN Wrocław, 1958, nr 7 poz. 95.

Kadencja 1961-1965⁷³**Gromadzkiej Rady Narodowej w Czernipie****w okręgu wyborczym Nr 1**

1. Kitajewski Mateusz
2. Wojtaszek Irena
3. Micewicz Antoni
4. Gajewska Lilla
5. Gil Wiktor
6. Włodarczyk Stanisław
7. Wencel Paweł
8. Piotrowski Bronisław

w okręgu wyborczym Nr 2

1. Bryk Piotr
2. Ciesielski Henryk
3. Kaspiczewicz Franciszek
4. Pryputnicki Władysław

w okręgu wyborczym Nr 3

1. Wojtaszek Maria
2. Leśniowski Marcin
3. Chłoń Władysław
4. Strużyński Józef
5. Kuczer Stanisław

w okręgu wyborczym Nr 4

1. Włodarczyk Walenty
2. Szlęg Leon
3. Bartkowiak Stanisław
4. Zalewski Zenon
5. Chmieliński Jan

w okręgu wyborczym Nr 5

1. Rogala Tadeusz
2. Korabik Józef
3. Bandoch Stanisław
4. Janicki Stanisław
5. Kargol Władysław

Kadencja 1965-1969⁷⁴**Gromadzkiej Rady Narodowej w Czerninie****w okręgu wyborczym Nr 1:**

1. Włodarczyk Stanisław
2. Kopczyńska Joanna
3. Piotrowski Bronisław

4. Krzyszkiewicz Zdzisław
5. Rogala Tadeusz
6. Prajsner Edward
7. Kuklis Władysław

w okręgu wyborczym Nr 2:

1. Kospiczewicz Franciszek
2. Ciesielski Henryk
3. Stocki Stefan
4. Stankiewicz Helena

w okręgu wyborczym Nr 3:

1. Wrzeszcz Bronisław
2. Bukowski Bronisław
3. Kuczer Stanisław
4. Dąbkowski Zdzisław
5. Leśniowski Marcin

w okręgu wyborczym Nr 4:

1. Antkowiak Antoni
2. Włodarczyk Walenty
3. Chmieliński Jan
4. Jadach Franciszek
5. Bartkowiak Stanisław

w okręgu wyborczym Nr 5:

1. Konury Stanisław
2. Tekieli Jan
3. Póltorak Janina
4. Hanusiak Mieczysław
5. Armata Jan
6. Fiebig Franciszek

⁷³ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1961 nr 8, poz. 45.

⁷⁴ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1965 nr 4 poz. 49.

Kadencja 1969-1972⁷⁵

Gromadzkiej Rady Narodowej w Czerninie

w okręgu wyborczym nr 1:

1. Prajsner Edward
2. Rogala Tadeusz
3. Kuklis Władysław
4. Kolan Emilia
5. Piotrowski Bronisław
6. Sroga Zofia
7. Węgrzynowski Franciszek

w okręgu wyborczym nr 2:

1. Kospiezewicz Franciszek
2. Ciesielski Henryk
3. Smagieł Maria
4. Stocki Stefan

w okręgu wyborczym nr 3:

1. Wrzeszcz Bronisław
2. Mikołajczyk Stanisława
3. Bukowski Bronisław
4. Strużyńska Izabela
5. Zagrodzki Stanisław

w okręgu wyborczym nr 4:

1. Szlęk Leon
2. Chmieliński Jan
3. Bartkowiak Stanisław
4. Jadał Franciszek
5. Rogowski Franciszek

w okręgu wyborczym nr 5:

1. Konury Stanisław
2. Wasilewski Jerzy
3. Tekieli Jan
4. Armata Jan
5. Iwanicki Jan
6. Fiebig Franciszek

⁷⁵ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1969 nr 6 poz. 74.

GROMADA ŚLUBÓW

Kadencja 1955-1957 ⁷⁶	Kadencja 1958-1961 ⁷⁷
11. Gromada Ślubów 1. Skipirzepa Stanisław 2. Nowacka Władysława 3. Woś Janina 4. Wróblewski Bronisław 5. Macharzyński Karol 6. Jakubowski Stanisław 7. Szczepański Tadeusz 8. Pappel Józef 9. Świerzyński Stanisław 10. Jędrzycka Franciszek 11. Rokoszewski Józef 12. Bieruta Jan 13. Kościuszkiewicz Piotr 14. Kowal Józef 15. Walijewski Alfred 16. Wojciechowska Zofia	Gromadzkiej Rady Narodowej w Ślubowie a) w Okręgu Wyborczym Nr 1 1. Turbiarz Rudolf 2. Pappel Józef 3. Jakubowski Stanisław 4. Szczepański Tadeusz 5. Jędrzycka Franciszek 6. Kulik Franciszek 7. Bańkowski Marian b) w Okręgu Wyborczym Nr 2 1. Szczygieł Wojciech 2. Woś Janina c) w Okręgu Wyborczym Nr 3 1. Salek Władysław 2. Przychodniak Mieczysław 3. Szczeplik Bronisław 4. Bieruta Jan 5. Berus Stanisław

⁷⁶ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1955 nr 1 poz. 6.

⁷⁷ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1958, nr 7 poz. 95.

Kadencja 1961-1965 ⁷⁸	Kadencja 1965-1969 ⁷⁹
Gromadzkiej Rady Narodowej w Ślubowie w okręgu wyborczym Nr 1 1. Sałek Tekla 2. Przychodniak Mieczysław 3. Bierula Jan 4. Krzak Jerzy 5. Owczarek Władysław w okręgu wyborczym Nr 2 1. Boziańczuk Tadeusz 2. Woś Janina 3. Macharzyński Karol 4. Wróblewski Bronisław 5. Stuczyk Stanisław 6. Wozniński Ludwik w okręgu wyborczym Nr 3 1. Jędryczka Franciszek 2. Maliszewska Janina 3. Jarek Franciszek 4. Fudali Władysław 5. Pampel Józef 6. Zołobowski Władysław	Gromadzkiej Rady Narodowej w Ślubowie w okręgu wyborczym Nr 1: 1. Sałek Tekla 2. Owczarek Władysław 3. Drobniewski Hieronim 4. Hołownia Michał 5. Paszkowski Józef 6. Baran Jan w okręgu wyborczym Nr 2: 1. Wróblewski Bronisław 2. Świetlik Teresa 3. Wozniński Ludwik 4. Mackiewicz Zbigniew 5. Owczarczak Edmund w okręgu wyborczym Nr 3: 1. Bartela Stefan 2. Papnel Józef 3. Turbiasz Rudolf 4. Jakubek Władysław 5. Jakubowski Stanisław 6. Nowacki Stanisław

⁷⁸ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1961 nr 8, poz. 45.

⁷⁹ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1965 nr 4 poz. 49.

GROMADA STARA GÓRA/GÓRA

Kadencja 1955-1957 ⁸⁰	Kadencja 1958-1961 ⁸¹
12. Gromada Stara Góra 1. Krytowski Szczepan 2. Gizicki Stanisław 3. Boderer Stanisław 4. Kanonowicz Jan 5. Sudnik Józef 6. Sudnik Zbigniew 7. Kubicki Ignacy 8. Małolepszy Jan 9. Kūpcewicz Antoni 10. Kulpa Józef 11. Łagutko Stanisław 12. Tajchman Jan 13. Kulesza Józef 14. Gębski Józef 15. Zawadzki Józef 16. Konratowicz Henryk 17. Zakrzewska Felicja 18. Popko Leokadia 19. Zych Genowefa 20. Panek Leokadia	Gromadzkiej Rady Narodowej w Starej Górze a) w Okręgu Wyborczym Nr 1 1. Kanowicz Jan 2. Kulpa Józef 3. Kubicki Ignacy 4. Kolman Aleksander 5. Krytowski Szczepan 6. Gajda Mieczysław 7. Styczyński Józef 8. Kubicki Stefan b) w Okręgu Wyborczym Nr 2 1. Lankiewicz Ludwik 2. Popko Władysław 3. Mateńko Wiktor 4. Gliński Bernard 5. Kulhawiec Mikołaj 6. Kulesza Roman 7. Pasierbek Wincenty c) w Okręgu Wyborczym Nr 3 1. Sudnik Józef 2. Kowalski Michał 3. Rzepa Jan 4. Skórecki Paweł 5. Szymański Tadeusz

⁸⁰ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1955 nr 1 poz. 6.

⁸¹ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1958, nr 7 poz. 95.

Kadencja 1961-1965⁸²**Gromadzkiej Rady Narodowej w Starej Górze****w okręgu wyborczym Nr 1**

1. Hetman Mieczysław
2. Szostek Marian
3. Styczyński Józef
4. Olejnik Bronisława
5. Rachwał Henryk
6. Kolman Aleksander
7. Kaszczyszyn Jan

w okręgu wyborczym Nr 2

1. Lewicki Edward
2. Miazga Jadwiga
3. Eichler Kazimiera
4. Raczkowski Jan
5. Skórski Józef
6. Głowiak Edward
7. Rohowski Stanisław

w okręgu wyborczym Nr 3

1. Sudnik Józef
2. Kulpa Józef
3. Wdowicki Jan
4. Wojciechowski Alfons
5. Zywicki Józef
6. Tomczyk Szczepan

w okręgu wyborczym Nr 4

1. Demkowicz Jarosław
2. Krawczyk Stanisława
3. Giewiz Kazimierz
4. Puńko Zofia
5. Kubicki Ignacy
6. Gajda Mieczysław
7. Kulhawiec Mikołaj

Kadencja 1965-1969⁸³**Gromadzkiej Rady Narodowej w Górze****w okręgu wyborczym Nr 1:**

1. Szostek Marian
2. Raczkowski Jan
3. Styczyński Józef
4. Łazik Władysław
5. Kaszczyszyn Jan
6. Grygorowicz Józef
7. Krawiec Ludwik
8. Markowski Kazimierz

w okręgu wyborczym Nr 2:

1. Lewicki Edward
2. Stawiński Stanisław
3. Swaczyna Karol
4. Barnik Stanisław
5. Giluń Alfons
6. Wojtków Elias

w okręgu wyborczym Nr 3:

1. Kulpa Józef
2. Burdziałowski Tadeusz
3. Adaszyński Stanisław
4. Wdowicki Jan
5. Lubacz Maria
6. Burdzielowski Aleksander

w okręgu wyborczym Nr 4:

1. Domański Jan
2. Kulhawiec Mikołaj
3. Bieńko Edward
4. Malolepszy Jan
5. Popko Władysław
6. Wiśniewska Zofia
7. Pasierbiewicz Aleksander

⁸² Dz. Urz. WRN Wrocław, 1961 nr 8, poz. 45.

⁸³ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1965 nr 4 poz. 49.

Kadencja 1969-1972⁸⁴

Gromadzkiej Rady Narodowej w Górze

w okręgu wyborczym nr 1:

1. Styczyński Józef
2. Bielawski Marian
3. Markowski Kazimierz
4. Tymczyszyn Józef
5. Łazik Władysław
6. Leśniarek Franciszek

w okręgu wyborczym nr 2:

1. Raczkowski Jan
2. Wojtków Elias
3. Stępień Antoni
4. Stawiński Stanisław
5. Barnik Stanisław

w okręgu wyborczym nr 3:

1. Sudnik Józef
2. Wdowicka Waleria
3. Sudnik Teresa
4. Kida Józef
5. Pasierbek Wincenty

w okręgu wyborczym nr 4:

1. Kupcewicz Antoni
2. Giluń Alfons
3. Kempiański Aleksy
4. Piskadło Andrzej
5. Łuczak Mirosława
6. Domański Jan

w okręgu wyborczym nr 5:

1. Żołobowski Władysław
2. Wróblewski Bronisław
3. Niemczyk Julian
4. Sulikowska Alicja
5. Szmuksta Stanisław

⁸⁴ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1969 nr 6 poz. 74.

GROMADA WITOSZYCE

Kadencja 1955-1957 ⁸⁵	Kadencja 1958-1961 ⁸⁶
5. Gromada Witoszyce 1. Staszaków Władysław 2. Duchniak Władysław 3. Chudek Bronisław 4. Grodecka Jadwiga 5. Tchorzewski Edward 6. Myślicki Zygmunt 7. Juźwiak Justyn 8. Bobowski Józef 9. Olenko Tekla 10. Krajewski Władysław 11. Kubiński Stefan 12. Grabowski Bolesław 13. Waług Jan 14. Woźny Franciszek 15. Mazur Piotr 16. Jasiak Jan 17. Bohacz Jan 18. Orzełek Kazimierz	Gromadzkiej Rady Narodowej w Witoszycach a) w Okręgu Wyborczym Nr 1 1. Jasiak Jan 2. Woźny Franciszek 3. Nowak Marcin 4. Chruściel Mateusz 5. Kościuk Aleksander 6. Krajewski Władysław 7. Tabaka Stanisław b) w Okręgu Wyborczym Nr 2 1. Olech Szczepan 2. Anklewicz Bronisław 3. Kubiński Stefan 4. Bobowski Stanisław 5. Waług Jan 6. Korczowski Wacław c) w Okręgu Wyborczym Nr 3 1. Hare Zygmunt 2. Myślicki Zygmunt 3. Moryson Jan 4. Dziadkowiak Władysław 5. Grodecki Józef

⁸⁵ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1955 nr 1 poz. 6.

⁸⁶ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1958, nr 7 poz. 95.

Kadencja 1961-1965⁸⁷**Gromadzkiej Rady Narodowej w Witoszycach****w okręgu wyborczym Nr 1**

1. Jasiak Jan
2. Paszek Stanisław
3. Prodan Jan
4. Olucha Józef
5. Szwed Maria
6. Dobrowolski Henryk
7. Krzyszkiewicz Zenon
8. Nowak Marcin

w okręgu wyborczym Nr 2

1. Anklewicz Bronisław
2. Olech Szczepan
3. Wałag Jan
4. Szklarski Alfred
5. Kubik Władysława
6. Krajewski Władysław
7. Konopnicki Władysław

w okręgu wyborczym Nr 3

1. Myślicki Zygmunt
2. Duchniak Józef
3. Stadnik Mikołaj
4. Dąbrowski Marian
5. Jaźwiński Bronisław

Kadencja 1965-1969⁸⁸**Gromadzkiej Rady Narodowej w Witoszycach****w okręgu wyborczym Nr 1:**

1. Jasiak Jan
2. Jankowski Henryk
3. Krzyszkiewicz Władysław
4. Paszek Stanisław
5. Kurdek Tadeusz
6. Wałag Jan
7. Burliniński Henryk
8. Marciniżyn Jan

w okręgu wyborczym Nr 2:

1. Anklewicz Bronisław
2. Czwojda Józef
3. Konopnicki Władysław
4. Krajewski Władysław
5. Łomnicki Eugeniusz
6. Kasprów Lidia
7. Cieliński Michał

w okręgu wyborczym Nr 3:

1. Harc Zygmunt
2. Wołowicz Kazimierz
3. Jaźwiński Bronisław
4. Słowik Janina
5. Potoczniak Bogdan

⁸⁷ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1961 nr 8, poz. 45.

⁸⁸ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1965 nr 4 poz. 49.

Kadencja 1969-1972⁸⁹

Gromadzkiej Rady Narodowej w Witoszycach

w okręgu wyborczym nr 1:

1. Jasiak Jan
2. Pawlak Franciszek
3. Twardowska Teresa
4. Wałag Jan
5. Szuprowski Jan
6. Marciniszyn Jan
7. Łomnicki Eugeniusz
8. Tabaka Władysław

w okręgu wyborczym nr 2:

1. Krajewski Władysław
2. Kozuszyn Krystyna
3. Stefanicki Jan
4. Cieliński Michał
5. Kołtowska Stanisława
6. Noga Paweł
7. Wójcicki Stanisław

w okręgu wyborczym nr 3:

1. Wołowicz Kazimierz
2. Wołowicz Irena
3. Tupta Jadwiga

⁸⁹ Dz. Urz. WRN Wrocław, 1969 nr 6 poz. 74.

MIEJSKA I GMINNA RADA NARODOWA w GÓRZE 1973-1990

W grudniu 1970 roku I sekretarzem PZPR został Edward Gierek. Początkowo jego polityka rolna była dość elastyczna. Od 1972 roku zniesiono obowiązkowe dostawy zbóż, żywca i ziemniaków, co sprzyjało specjalizacji gospodarstw. W tym samym czasie złagodzone progresję podatków gruntowych, ułatwiono obrót ziemią. Chłopi mogli nawet dzierżawić ziemię od państwa, kupować maszyny rolnicze. Rolników objęto również leczeniem na zasadach ubezpieczeń społecznych. W tym okresie powstało wiele nowych budynków mieszkalnych i gospodarczych. Po latach trudnej sytuacji na wsi wiele zmieniło się na lepsze. Zaczęto doceniać młodych, prężnych rolników. Rozwinęła się mechanizacja rolnictwa, także dzięki skomasowaniu kółek rolniczych w spółdzielnie kółek rolniczych – SKR-y. Po raz pierwszy w PRL-u ludność wiejska nie czuła się wykorzystywana przez władze. Wszystko to spowodowało wzrost produkcji rolnej. Trzeba przyznać, że po latach marazmu polska wieś zaczęła się dynamicznie zmieniać. Do tej pory wiele osób wspomina te czasy jako okres prosperity. Jednak produkcja zwierzęca rosła dużo szybciej niż produkcja roślinna, wzrastało zapotrzebowanie na pasze, które importowano za dewizy, stało się to jedną z przyczyn późniejszego kryzysu⁹⁰.

W latach 1954-1972 podstawową jednostką podziału administracyjnego kraju pozostawały gromadzkie rady narodowe (gromady). Gromady w powszechnej opinii nie sprawdzały się, zajmując się głównie poborem podatków. Te sprawy omawiał VI Zjazd PZPR w 1971 roku oraz VI Plenum PZPR w 1972 roku. W początkach 1972 roku władze państwowe podjęły decyzję o powołaniu gmin – większych jednostek terytorialnych, często w granicach dawnych gmin funkcjonujących do 1954 roku. 29 listopada 1972 roku Sejm uchwalił ustawę o utworzeniu gmin i zmianie ustawy o radach narodowych⁹¹.

Według ustawy o gminach gminne rady narodowe pozostawały *organem władzy państwowej i podstawowym organem samorządu społecznego na terenie gminy*. Dalej ustawa głosiła: *Gminna rada narodowa zapewnia wykonanie na terenie gminy zadań państwowych, wzrost i unowocześnienie produkcji, ze szczególnym uwzględnieniem produkcji rolnej, rozwój gospodarczy, społeczny i kulturalny gminy, zaspokajanie potrzeb bytowych ludności oraz umocnienie dyscypliny społecznej*⁹².

---

⁹⁰ Tamże.

⁹¹ Dz.U. 1972, nr 49, poz. 312.

⁹² Dz.U. 1972, nr 49, poz. 312.

Nowa ustawa o samorządzie gminnym wprowadziła dość rewolucyjne jak na PRL zmiany. Ustalono wyraźny podział między funkcjami stanowiącymi i wykonawczymi (do tej pory istniała jedność w postaci prezydiów gromadzkich rad narodowych). Organem uchwałodawczym stała się gminna rada narodowa. Liczyła ona od 20 do 50 radnych.

Rada narodowa funkcjonowała w oparciu o uchwalony przez siebie regulamin. Obradowała na sesjach (co 1-2 miesiące), na których podejmowała uchwały, jakie realizował naczelnik gminy jako organ wykonawczy.

Gminna rada ze swojego składu wybierała prezydium i komisje. Przewodniczącym rady zostawał, od 1974 roku, pierwszy sekretarz gminnego komitetu PZPR. Bardzo ważną rolę w gminie odgrywał przewodniczący GRN, który nadzorował również naczelnika gminy. Przewodniczący GRN, jego zastępcy i szefowie komisji tworzyli prezydium gminnej rady narodowej. Prezydium to reprezentowało GRN na zewnątrz.

Wybory do gminnych rad narodowych przeprowadzono po raz pierwszy w dniu 9 grudnia 1973 roku. Dlatego też początkowo w gminnych radach narodowych zasiadali dawni radni gromadzcy (styczeń-listopad 1973). Wybory do rad narodowych przeprowadzono następnie: 5 lutego 1978 roku, 17 czerwca 1984 roku i 19 czerwca 1988 roku.

Gminne rady narodowe powoływały komisje gminne. Komisje zbierały się cyklicznie, omawiając szczegółowe problemy w gminie (np. komisja rolnictwa).

Nowością w systemie gminnym było powołanie urzędu gminy. Był to *terenowy organ administracji państwowej do wykonywania zadań naczelnika gminy*. Naczelnik gminy był powoływany i odwoływany przez wojewodę. Gminna rada narodowa mogła tylko wyrażać niewiążącą opinię o kandydaturze⁹³.

Według rozporządzenia dotyczącego uprawnień organów wykonawczych w gminie⁹⁴ *naczelnik gminy wykonuje swoje zadania przy pomocy podległego mu urzędu gminy i kierowników zakładów podporządkowanych gminnej radzie narodowej*⁹⁵.

Powyższe przepisy odnosiły się zarówno do gmin wiejskich jak i miast, gdzie organem uchwałodawczym była Miejska Rada Narodowa. W 1973 roku wprowadzono nowe rozwiązanie, nie znane do tej pory w Polsce – wspólne miejsko-wiejskie jednostki administracyjne. Na ich czele stała Rada Narodowa Miasta i Gminy, organem wykonawczym był naczelnik miasta i gminy, organem pomocniczym Urząd Miasta i Gminy.

---

⁹³ Dz.U. 1972, nr 49, poz. 312.

⁹⁴ Tamże, poz. 315.

⁹⁵ Tamże.

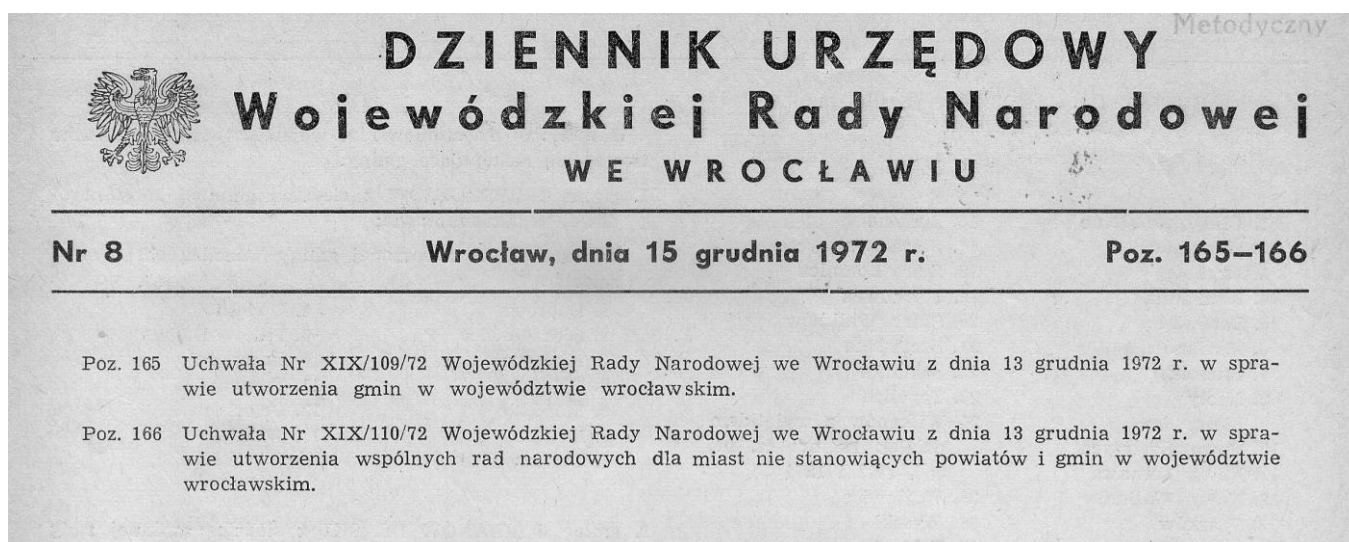
Urząd gminy (miasta) zasadniczo dzielił się na trzy części: biuro urzędu, gminną służbę rolną i urząd stanu cywilnego. Urząd gminy podzielony był na referaty kierowane przez sekretarza biura urzędu gminy. Ważną pozycję zajmował główny księgowy gminy⁹⁶.

Gminna służba rolna (GSR) na czele miała kierownika. GSR tworzył zespół kilku osób sprawujący nadzór nad rolnictwem w gminie i organizujący jego sprawy⁹⁷.

W ramach urzędu gminy funkcjonował urząd stanu cywilnego zarządzany przez kierownika⁹⁸.

Z początkiem 1973 roku powołano gminy Góra i Czernina w powiecie górskim i województwie wrocławskim⁹⁹ obok funkcjonującego już miasta Góra.

Z końcem 1973 roku podjęto decyzję o połączeniu Rady Narodowej miasta Góra z Gminną Radą Narodową w Górze, oznaczało to powstanie jednej, wspólnej jednostki administracyjnej.

Akt powołania gmin Góra i Czernina – nagłówek

⁹⁶ Tamże.

⁹⁷ Tamże.

⁹⁸ Tamże.

⁹⁹ Dz. Urz. WRN Wrocław 1972 nr 10 poz. 98.

1. gminę BYSTRZYCA KŁODZKA z siedzibą gminnej rady narodowej w Bystrzycy Kłodzkiej;
w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw:

1. Długopole Dolne	16. Spalona
2. Gorzanów	17. Stara Bystrzyca
3. Idzików	18. Stara Łomnica
4. Kamienna	19. Starkówek
5. Lasówka	20. Stary Waliszów
6. Marianówka	21. Szczawina
7. Mielnik	22. Szklarka
8. Młoty	23. Topolice
9. Mostowice	24. Wilkanów z wyjątkiem
10. Nowa Bystrzyca	działek nr nr: cz. 94,
11. Nowa Łomnica	584, 1272 i 1274
12. Nowy Waliszów	25. Wojtowice
13. Paszków	26. Wyszki
14. Piotrowice	27. Zabłocie
15. Pławница	28. Zalesie

2. gminę DOMASZKÓW z siedzibą gminnej rady narodowej w Domaszkanie;

w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw:

1. Domaszków	94, 584, 1272 i 1274
2. Długopole Górne	z obrębu Wilkanów
3. Gniewoszów	6. Nowa Wieś
4. Jaworek	7. Poniatów
5. Międzygórze wraz	8. Ponikwa
z działkami nr nr: cz.	9. Poręba

3. gminę LADEK ZDRÓJ z siedzibą gminnej rady narodowej w Łądku Zdroju;

w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw:

1. Kąty Bystrzyckie	6. Skrzynka
2. Konradów	7. Stojków
3. Lutynia	8. Trzebieszowice
4. Orłowiec	9. Wojtówka
5. Radochów	

4. gminę MIĘDZYLESIE z siedzibą gminnej rady narodowej w Międzylesiu;

w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw:

1. Boboszków	9. Nagodzice
2. Dolnik	10. Niemojów
3. Gajnik	11. Pisary
4. Goworów	12. Potoczek
5. Jodłów	13. Roztoki
6. Kamieńczyk	14. Różanka
7. Lesica	15. Smreczyna
8. Michałowice	16. Szklarnia

5. gminę STRONIE ŚLĄSKIE z siedzibą gminnej rady narodowej w Stroniu Śląskim;

w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw:

1. Bielice	7. Nowy Gierałtów
2. Bolesławów	8. Sienna
3. Goszów	9. Stary Gierałtów
4. Kamienica	10. Strochocin
5. Kletno	11. Stronie Śląskie
6. Młynowiec	12. Stara Morawa

§ 3.

W powiecie dzierżoniowskim województwie wrocławskim tworzy się następujące gminy:

1. gminę DZIERŻONIÓW z siedzibą gminnej rady narodowej w Dzierżoniowie;

w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw:

1. Dobrocin	8. Owiesno
2. Jędrzejowice	9. Piława Dolna
3. Kiełczyn	10. Rostocznik
4. Książnica	11. Tuszyn
5. Mościsko	12. Uciechów
6. Nowizna	13. Włóki
7. Ostroszowice	

2. gminę JORDANÓW ŚLĄSKI z siedzibą gminnej rady narodowej w Jordanowie Śląskim;

w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw:

1. Biskupice	6. Pożarzyce
2. Glinica	7. Pustków Wilczkowski
3. Jezierzycze Wielkie	8. Tomice
4. Jordanów Śląski	9. Tyniec n/Ślężą
5. Piotrowek	10. Wilczkowice

3. gminę ŁAGIEWNIKI z siedzibą gminnej rady narodowej w Łagiewnikach;

w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw:

1. Jaźwina	7. Ratajno
2. Ligota Wielka	8. Sieniawka
3. Łagiewniki	9. Sienice
4. Oleszna	10. Słupice
5. Przyszronie	11. Trzebnik
6. Radzików	

4. gminę NIEMCZA z siedzibą gminnej rady narodowej w Niemczy;

w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw:

1. Gilów	4. Podlesie
2. Kietlin	5. Przerzeczyn Zdrój
3. Ligota Mała	6. Wilków Wielki

§ 4.

W powiecie górskim województwie wrocławskim tworzy się następujące gminy:

1. gminę CZERNINA z siedzibą gminnej rady narodowej w Czerninie;

w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw:

1. Borszyn Wielki	11. Nowa Wioska
2. Bronów	12. Polanowo
3. Chrościna	13. Radosław
4. Czechnów	14. Strumyk
5. Czernina	15. Sułków
6. Czernina Dolna	16. Sułów Mały
7. Czernina Górna	17. Sułów Wielki
8. Giżyn	18. Witoszyce
9. Ligota	19. Zaborowice
10. Łagiszyn	

Akt powołania gminy Czernina

2. gminę GÓRA z siedzibą gminnej rady narodowej w Górze;

w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw:

1. Borszyn Mały	12. Ryczeń
2. Brzeżany	13. Sławęcice
3. Glinka	14. Stara Góra
4. Gola Górowska	15. Strumienna
5. Grabowno	16. Szedziec
6. Jastrzębia	17. Ślubów
7. Kłoda Wielka	18. Wierzowice Małe
8. Kruszyniec	19. Wierzowice Wielkie
9. Osetno	20. Włodków Dolny
10. Osetno Małe	21. Zawieścice
11. Rogów Górowski	

3. gminę JEMIELNO z siedzibą gminnej rady narodowej w Jemielnie;

w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw:

1. Bieliszów	11. Lubów
2. Chorągvice	12. Łęczycza
3. Ciecchanów	13. Osłowice
4. Cieszyny	14. Piotrowice Małe
5. Czeladź Mała	15. Piskorze
6. Daszów	16. Psary
7. Irządze	17. Smolne
8. Jemielno	18. Śleszów
9. Luboszyce	19. Zdziesławice
10. Luboszyce Małe	

4. gminę NIECHLÓW z siedzibą gminnej rady narodowej w Niechlówie;

w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw:

1. Bartodzieje	12. Siciny
2. Bełcz Wielki	13. Szaszorowice
3. Bogucin	14. Świerczów
4. Głobice	15. Tarpno
5. Karów	16. Wągroda
6. Lipowiec	17. Wioska
7. Łękanów	18. Wroniniec
8. Masełkowice	19. Wronów
9. Miechów	20. Żabin
10. Naratów	21. Żuchłów
11. Niechlów	

5. gminę WĄSOSZ z siedzibą gminnej rady narodowej w Wąsoszu;

w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw:

1. Baranowice	17. Lubiel
2. Bartków	18. Ługi
3. Bełcz Górny	19. Ostrawa
4. Bełcz Mały	20. Płoski
5. Chocieborowice	21. Pobiel
6. Cieszkowice	22. Rudna Mała
7. Czarnoborsko	23. Rudna Wielka
8. Czeladź Wielka	24. Swiniary
9. Dochowa	25. Wąsosz
10. Drozdowice Małe	26. Wiewierz
11. Drozdowice Wielkie	27. Wiklina
12. Gola Wąsowska	28. Wodniki
13. Kamień Górowski	29. Wrząca Śląska
14. Kąkolno	30. Wrząca Wielka
15. Kowalowo	31. Zbaków
16. Lechitów	32. Zbaków Górny

§ 5.

W powiecie jaworskim województwa wrocławskiego tworzy się następujące gminy:

1. gminę BOLKÓW z siedzibą gminnej rady narodowej w Bolkowie;

w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw:

1. Gorzanowice	9. Sady Dolne
2. Jastrowiec	10. Sady Górne
3. Kaczorów	11. Stare Rochowice
4. Lipa	12. Swiny
5. Mysłów	13. Wierzchosławice
6. Nowe Rochowice	14. Wierzchosławiczki
7. Płonina	15. Wolbromek
8. Półwsie	

2. gminę DOBROMIERZ z siedzibą gminnej rady narodowej w Dobromierzu;

w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw:

1. Borów	7. Jaskulin
2. Brunów	8. Jugowa
3. Czernica	9. Kłaczyna
4. Dobromierz	10. Pietrzyków
5. Dzierzków	11. Roztoka
6. Gniewków	12. Szymanów

3. gminę MĘCINKA z siedzibą gminnej rady narodowej w Męcince;

w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw:

1. Chełmiec	9. Pomocne
2. Chroślięc	10. Przybyłowice
3. Kondratów	11. Sichów
4. Małuszów	12. Sichówek
5. Męcinka	13. Słup
6. Muchów	14. Stanisławów
7. Myślinów	15. Żarek
8. Piotrowice	

4. gminę MŚCIWOJÓW z siedzibą gminnej rady narodowej w Mściwojowie;

w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw:

1. Barycz	7. Mściwojów
2. Drzymałowice	8. Niedaszów
3. Godziszowa	9. Siekierzycze
4. Grzegorzów	10. Snowidza
5. Luboraż	11. Targoszyn
6. Marcinowice	12. Zimnik

5. gminę PASZOWICE z siedzibą gminnej rady narodowej w Paszowicach;

w skład nowo utworzonej gminy wchodzi obszary sołectw:

1. Bolkowice	7. Nowa Wieś Wielka
2. Grobla	8. Paszowice
3. Jakuszowa	9. Pogwizdów
4. Kłonice	10. Sokola
5. Kwietniki	11. Wiadrów
6. Myślubórz	12. Zębowice

§ 6.

W powiecie jeleniogórskim województwa wrocławskiego tworzy się następujące gminy:

1. gminę JANOWICE WIELKIE z siedzibą gminnej rady narodowej w Janowicach Wielkich;

Akt powołania gminy Góra

Z końcem maja 1975 roku zlikwidowano duże województwa oraz powiaty. W zamian powołano małe województwa (49 województw). Gmina Góra oraz sąsiednia gmina Czernina zostały włączone do województwa leszczyńskiego.

Z dniem 15 stycznia 1976 roku gmina Czernina została zlikwidowana i przyłączono jej obszar do sąsiednich gmin: Bojanowo, Góra i Wąsosz¹⁰⁰.

3) znosi się gminę Czernina;

4) włącza się:

- a) do gminy Bojanowo obszary sołectw: Czechnów, Giżyn, Sułów Mały, Sułów Wielki i Zaborowice z gminy Czernina,
- b) do gminy Góra obszary sołectw: Borszyn Wielki, Bronów, Chróścina, Czernina, Czernina Dolna, Czernina Górna, Ligota, Łągiszyn, Nowa Wioska, Polanowo, Radosław, Strumyk, Sułków i Witoszyce z gminy Czernina;

5) zmienia się nazwy gmin:

- a) Przyczyna Dolna na Wschowa i przenosi się siedzibę gminnych organów władzy i administracji państwowej do miasta Wschowy,
- b) Sierakowo na Rawicz i przenosi się siedzibę gminnych organów władzy i administracji państwowej do miasta Rawicza.

- l) do gminy Topólka obszar sołectwa Czarnocice bez wsi Wandynowo z gminy Nowy Dwór,
- l) do gminy Włocławek obszary sołectw: Gąbinek, Kucierz, Lubanie, Mikanowo, Probstwo Dolne i Probstwo Górne z gminy Lubanie.

§ 5. W województwie zielonogórskim:

1) łączy się:

- a) gminy Boczków i Torzym w gminę o nazwie Torzym z siedzibą gminnych organów władzy i administracji państwowej w Torzymiu,
- b) gminy Borowina i Szprotawa w gminę o nazwie Szprotawa z siedzibą gminnych organów władzy i administracji państwowej w Szprotawie,
- c) gminy Ciosaniec i Sława w gminę o nazwie Sława z siedzibą gminnych organów władzy i administracji państwowej w Sławie,
- d) gminy Lubięcina i Nowa Sól w gminę o nazwie

Na przełomie lat 70. i 80. XX wieku cała polska gospodarka, w tym także polskie rolnictwo, przeżyła gwałtowne załamanie. Jedną z przyczyn był nieurodzaj, ale też niska produktywność uprzywilejowanych przez władze, oderwanych od praw ekonomii państwowych gospodarstw. Spadła opłacalność gospodarstw prywatnych uzależnionych od państwowych cen skupu oraz słabego zaopatrzenia w materiały i narzędzia. Nakłady inwestycyjne przeznaczane na państwowe gospodarstwa nie przynosiły efektów. Rolnictwo indywidualne uzyskiwało lepsze wyniki przy niższych nakładach. Młodzi rolnicy chcieli się rozwijać, jednak skostniały system gospodarczy stał temu na przeszkodzie.

Kryzys gospodarczy przełożył się na wielkie braki w sklepach miasta i wsi. Z niedostatkiem żywności ludność wiejska umiała sobie poradzić, gorzej wiodło się nauczycielom czy urzędnikom, którzy nie posiadali swojej ziemi. Ludność robotnicza miast oraz „inteligencja pracująca w miastach” otrzymywała kartki żywnościowe.

W 1980 roku cały kraj pogrążył się w kryzysie. Strajki robotnicze w kraju rozpoczęte w Świdniku i Lublinie w lipcu 1980 roku wkrótce rozlały się na cały kraj. 31 sierpnia 1980

¹⁰⁰ Dz. U. 1976 nr 1 poz. 10.

roku podpisano słynne porozumienia. W następnym miesiącu została zalegalizowana „Solidarność”.

W urzędach gmin przy naczelnikach gmin rozpoczęły działalność komisje rozdziału maszyn rolniczych. Skromnych dostaw nie mogło wystarczyć dla wszystkich. Na wsiach zapanowało wielkie rozgoryczenie i liczne konflikty.

W grudniu 1981 roku wprowadzono stan wojenny. Była to rozpaczliwa próba obrony systemu socjalistycznego w Polsce. Działalność rad narodowych została zawieszona na kilka miesięcy. W każdej gminie powołano Patriotyczny Ruch Odrodzenia Narodowego.

Do gmin przybyły Terenowe Grupy Operacyjne, które miały uzdrowić sytuację gospodarczą. Jednak metodami wojskowymi nie udało się naprawić niewydolnego systemu gospodarczego.

Po zniesieniu stanu wojennego (1983) władze postanowiły stworzyć pozory zmiany na terenach wiejskich, aby spacyfikować nienajlepsze nastroje. Ustawa z 20 lipca 1983 roku o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego¹⁰¹ powołała nowe instytucje na kształt samorządu terytorialnego. Każde sołectwo stało się jednostką samorządu wiejskiego. Nie był to samorząd w pełnym tego słowa znaczeniu. Przepisy były dość niejasne i różnie je interpretowano. Samorząd wiejski otrzymał prawo do dysponowania własnymi funduszami, ale nie uzyskał osobowości prawnej. Zebrania wiejskie decydowały o sprawach lokalnych, powoływały sołtysa i radę sołecką jako organy wykonawcze. Na czele rady mógł stanąć przewodniczący rady sołeckiej, ale często kierował nią sołtys, pełniący jednocześnie funkcję przewodniczącego rady sołeckiej. Główną osobą reprezentującą samorząd wiejski stawał się przewodniczący rady sołeckiej. Prawo zwoływania zebrań wiejskich przysługiwało radzie sołeckiej na wniosek 1/5 pełnoletnich mieszkańców sołectwa. Sołectwo mogło uchwalić swój statut i powoływać komisje. Nadzór nad samorządem wiejskim sprawowała rada narodowa oraz naczelnik. Nowa ustawa obligowała naczelnika gminy i GRN do respektowania uchwał zebrań wiejskich. Wszelkie sprawy dotyczące poszczególnych wsi musiały być ustalane z danym samorządem wiejskim.

Wybory do rad sołeckich przeprowadzono jesienią 1984 roku, natomiast kolejne jesienią 1988 roku. Mimo wszystko był to początek pewnej podmiotowości i samodzielności poszczególnych społeczności wiejskich.

---

¹⁰¹ Dz.U. 1983, nr 41, poz. 185.

W latach 70. i 80. XX wieku zakończyła się elektryfikacja polskiej wsi, powstały najpotrzebniejsze drogi, przy czym w dużej mierze przy pomocy czynów społecznych. Często była to jedyna możliwość budowy drogi czy mostu.

W latach 80. XX wieku cały czas dotowano nierentowne PGR-y i spółdzielcze jednostki. Nie zrezygnowano z kolektywizacji wsi poprzez oddawanie prywatnych gruntów rolniczych w zamian za rentę rolniczą. Z drugiej strony pojawiła się możliwość rozwoju prywatnej inicjatywy gospodarczej, powstawały pierwsze specjalistyczne gospodarstwa rolne.

Wykaz radnych gminy Czernina

Kadencja 1973-1977

Gminnej Rady Narodowej w Czerninie

w okręgu wyborczym nr 1:

1. Holtra Mieczysław
2. Kopko Stanisław
3. Urbaniak Irena

w okręgu wyborczym nr 2:

1. Lomnicki Eugeniusz
2. Michalski Eugeniusz
3. Uścisko Józef
4. Kaczmarska Barbara
5. Musiał Witold

w okręgu wyborczym nr 3:

1. Tabaka Władysław s. Stanisława
2. Paszek Stanisław
3. Nowak Edmund
4. Marciszyn Józef

w okręgu wyborczym nr 4:

1. Sitnik Roman
2. Sobień Jolanta
3. Kuklis Władysław
4. Piotrowski Bronisław
5. Kospiczewicz Julian

w okręgu wyborczym nr 5:

1. Ciesielski Henryk
2. Ślusarek Roman
3. Gawia Krystyna
4. Placzek Teodor
5. Kociemba Leon

w okręgu wyborczym nr 6:

1. Maryszech Jan
2. Prajsner Edward
3. Nykiel Kazimierz

w okręgu wyborczym nr 7:

1. Związek Krystyna
2. Joneel Krystyna
3. Tekieli Jan
4. Chmieliński Jan

w okręgu wyborczym nr 8:

1. Mrówka Stefan
2. Kwiatkowski Andrzej
3. Muras Franciszek
4. Adamczewska Kazimiera
5. Jarózek Jadwiga

Rada narodowa Miasta i Gminy Góra kadencja 1973-1977

Rady Narodowej Miasta i Gminy w Górze

w okręgu wyborczym nr 1:

1. Mycka Lucjan
2. Hryniewiecki Antoni
3. Siudmak Józef
4. Birecki Tadeusz
5. Suszko Helena
6. Mrowiec Czesław
7. Leśkiewicz Józefa

w okręgu wyborczym nr 2:

1. Olejnik Michał
2. Drewnik Tadeusz
3. Żywicki Antoni
4. Mackiewicz Bronisława
5. Jodko Stanisław

w okręgu wyborczym nr 3:

1. Górny Stanisław
2. Czarnecki Marcin
3. Kasperska Władysława
4. Soja Maria

w okręgu wyborczym nr 4:

1. Nowicka Irena
2. Tawrel Jadwiga
3. Czwojda Helena
4. Kwiatkiewicz Florian
5. Trusewicz Maria
6. Siwy Józef

w okręgu wyborczym nr 5:

1. Wodianowicz Marian
2. Stawiński Stanisław
3. Janiak Zdzisław
4. Bartoszewski Ludwik

w okręgu wyborczym nr 6:

1. Hetman Mieczysław
2. Górski Kazimierz
3. Marcinów Michał
4. Wojtków Elias

w okręgu wyborczym nr 7:

1. Wasilewski Jerzy
2. First Bożena
3. Staniecki Stanisław
4. Frączek Mieczysław

w okręgu wyborczym nr 8:

1. Wróblewski Bronisław
2. Jędryczka Bronisław

w okręgu wyborczym nr 9:

1. Nowacki Stanisław
2. Wilgosiewicz Zygmunt

w okręgu wyborczym nr 10:

1. Walijewski Alfred
2. Baran Józef

w okręgu wyborczym nr 11:

1. Tymczyszyn Józef
2. Graczyk Józef
3. Łagódka Stanisław
4. Łapiński Jerzy
5. Machajek Marian

w okręgu wyborczym nr 12:

1. Pasierbek Wincenty
2. Kupcewicz Antoni
3. Domański Jan
4. Grabowski Józef

Kadencja 1978-1984

6. W wyborach do Rady Narodowej Miasta i Gminy w Górze liczba uprawnionych do głosowania wynosiła 12.471. W wyborach wzięło udział 12.352 osoby.

Głosów ważnych oddano 12.352.

Liczba głosów nieważnych wynosi —.

Na kandydatów Frontu Jedności Narodu oddano 12.314 głosów.

W każdym okręgu wyborczym wzięła udział co najmniej połowa uprawnionych do głosowania, a następujący kandydaci otrzymali bezwzględną większość oraz najwięcej ważnych głosów i zostali wybrani na radnych:

w okręgu wyborczym nr 1

1. Trusewicz Maria
2. Maćkowski Jerzy
3. Romanowski Romuald
4. Zajączkowski Witold

w okręgu wyborczym nr 5

1. Wójtowicz Henryk
2. Kasperska Władysława
3. Styczyński Józef
4. Wojciechowski Ryszard

w okręgu wyborczym nr 9

1. Lis Eugeniusz Jan
2. Wodianowicz Marian
3. Majowicz Wiesław
4. Rohowski Stanisław

w okręgu wyborczym nr 13

1. Litwin Teresa
2. Kwarta Ludwik
3. Stocki Stefan
4. Szostak Władysław

w okręgu wyborczym nr 2

1. Zygmunt Julian
2. Sudnik Teresa
3. Pasierbek Wincenty

w okręgu wyborczym nr 6

1. Ryndak Jerzy
2. Ganczarzyk Lech
3. Zdrzewielski Marian

w okręgu wyborczym nr 10

1. Truchanowicz Michał
2. Marcinów Michał
3. Szolc Władysław
4. Holtra Edward

w okręgu wyborczym nr 14

1. Strzeczowska Anna
2. Chmieliński Jan
3. Bordulak Bronisław
4. Zawała Stefan

w okręgu wyborczym nr 3

1. Przybyłowski Jerzy
2. Kurpiel Genowefa
3. Łaszewska Maria
4. Rząsa Jan

w okręgu wyborczym nr 7

1. Kędziński Józef
2. Krawczyk Stanisława
3. Słowikowski Stanisław
4. Krzyżanowski Ryszard

w okręgu wyborczym nr 11

1. Wołowicz Kazimierz
2. Teper Helena Teresa
3. Błaszczyk Jan

w okręgu wyborczym nr 15

1. Chudziński Zenon
2. Arendarczyk Antoni
3. Bogucki Tadeusz
4. Szczygieł Wojciech

w okręgu wyborczym nr 4

1. Mackiewicz Bronisława
2. Mycka Lucjan
3. Maniara Zbigniew
4. Ptak Jakub

w okręgu wyborczym nr 8

1. Malepszy Franciszek
2. Cyran Irena
3. Machajek Marian

w okręgu wyborczym nr 12

1. Koźmiński Witold
2. Łomnicki Eugeniusz
3. Grabowski Bolesław

w okręgu wyborczym nr 16

1. Bareła Irena
2. Jędryczka Bronisław
3. Szymańska Regina
4. Serafin Władysław
5. Mackiewicz Ryszarda

Kadencja 1984-1988

Komisja stwierdziła, iż w każdym z okręgów wyborczych w głosowaniu wzięła udział co najmniej połowa uprawnionych do głosowania, a następujący kandydaci w obrębie poszczególnych mandatów, do których zostali zgłoszeni — otrzymali większość ważnie oddanych głosów i wybrani zostali na radnych:

w okręgu Nr 1

1. Goździewicz Grzegorz
2. Zagubień Marian Jan
3. Zagórska Teresa
4. Nowacka Zofia
5. Kordek Wojciech
6. Tymniuk Janina

w okręgu Nr 2

1. Maćkowski Jerzy
2. Podwiński Zdzisław
3. Takuśki Wanda
4. Jankowiak Stefan
5. Zywień Zdzisław
6. Ganczarczyk Lech

w okręgu Nr 3

1. Maniara Zbigniew
2. Szyszko Zdzisław
3. Birecki Tadeusz
4. Kempa Zygmunt
5. Zdrzewielski Marian
6. Styczyński Józef

w okręgu Nr 4

1. Litwin Teresa
2. Mycka Lucjan
3. Czerska Anna Maria
4. Borowiecka Anna Zofia
5. Walkarz Mieczysław
6. Bretsznajder Czesław

w okręgu Nr 5

1. Jakubiak Franciszek
2. Kłosek Tadeusz
3. Kajetańczyk Zbigniew
4. Musielak Jerzy
5. Górny Adam
6. Zygmunt Julian

w okręgu Nr 6

1. Żyjewski Stanisław
2. Tobułka Marian
3. Kurpiel Genowefa
4. Wasilewski Jerzy Franciszek
5. Józefiak Teresa

w okręgu Nr 7

1. Krzywosądzki August
2. Gawlicz Stanisław
3. Kasycz Jan
4. Jakóbczyk Stanisław
5. Kubicka Helena
6. Wozińska Kazimięra

w okręgu Nr 8

1. Machajek Marian
2. Kobus Kazimierz
3. Buchar Bogusława
4. Weidlich Waleria

w okręgu Nr 9

1. Grabowski Bolesław
2. Łomnicki Eugeniusz
3. Wołowicz Kazimierz
4. Kutera Ryszard
5. Wałag Edward

w okręgu Nr 10

1. Lisowski Tadeusz
2. Rohowski Stanisław
3. Barda Henryk
4. Piotrowski Maksymilian

w okręgu Nr 11

1. Węgrzynowski Jan
2. Arendarczyk Antoni
3. Kumala Zdzisław
4. Grzegorzczak Alfred
5. Janczyn Marian
6. Taranowicz Waleria

W wyniku przeprowadzonych wyborów w dniu 17 czerwca 1984 r. wybrano do Rady Narodowej Miasta i Gminy w Górze 60 radnych.

K O M U N I K A T

**Komisji Wyborczej Miasta i Gminy w Górze
o wynikach głosowania i wynikach wyborów do Rady Narodowej
Miasta i Gminy w Górze przeprowadzonych w dniu 19 czerwca
1988 roku.**

Do Rady Narodowej Miasta i Gminy w Górze wybrano 70 radnych spośród 168 kandydatów zgłoszonych przez Kolegium Wyborcze Miasta i Gminy w Górze.

Dla przeprowadzenia wyborów do tej rady utworzono 18 okręgów wyborczych.

Wyborcy głosowali w 17 obwodach głosowania.

Ogółem w wyborach do Rady Narodowej Miasta i Gminy w Górze spośród 12.971 uprawnionych do głosowania, w głosowaniu wzięło udział 7.934 wyborców.

Oddano 7.934 głosów ważnych i — głosów nieważnych.

I. Wyniki głosowania i wyniki wyborów w poszczególnych okręgach wyborczych.

1. Okręg wyborczy Nr 1; mandatów 5.
Uprawnionych do głosowania 908; w głosowaniu udział wzięło 561 wyborców.

Oddano 561 głosów ważnych i — głosów nieważnych.

Kandydaci	Otrzymał głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat Kordek Wojciech	216	89	Kordek Wojciech
Mandat Szklarz Jan	201		
Mandat Iwanowicz Teresa	156	102	Jakowiak Stefan
Mandat Jankowiak Stefan	244		
Mandat Szklarz Halina	198	106	Szklarz Halina
Mandat Tyrała Teresa	185		
Mandat Stanisławski Władysław	257	99	Stanisławski Władysław
Mandat Tomaszewski Franciszek	148		
Mandat Górska Katarzyna	223	93	Górska Katarzyna
Mandat Maciejczak Anna	171		

2. Okręg wyborczy Nr 2; mandatów 5.

Uprawnionych do głosowania 1056; w głosowaniu udział wzięło 627 wyborców.

Oddano 627 głosów ważnych i — głosów nieważnych.

Kandydaci	Otrzymał głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat Kasyez Stefan	192	136	Kida Zbigniew
Mandat Kida Zbigniew	207		
Mandat Hajduk Franciszek	189	139	Zagubień Marian
Mandat Zagubień Marian	233		
Mandat Bogucki Kazimierz	137	146	Bogucki Kazimierz
Mandat Kumala Zdzisław	128		
Mandat Szeviała Janina	128		
Mandat Kurpiel Genowefa	230	132	Kurpiel Genowefa
Mandat Niepewny Wojciech	175		
Mandat Kasprzak Andrzej	262	147	Kasprzak Andrzej
Mandat Trzósło Stanisław	142		

3. Okręg wyborczy Nr 3; mandatów 4.

Uprawnionych do głosowania 913; w głosowaniu udział wzięło 509 wyborców.

Oddano 509 głosów ważnych i — głosów nieważnych.

Kandydaci	Otrzymał głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat Cwik Krystyna	153	96	Lipowicz Stanisław
Mandat Lipowicz Stanisław	194		
Mandat Pobierzyn Franciszek	161	104	Wróbel Ryszard Zdzisław
Mandat Wróbel Ryszard Zdzisław	167		
Mandat Kopaniecki Czesław	122	138	Stankiewicz Eugeniusz
Mandat Stankiewicz Eugeniusz	134		
Mandat Turkowski Marek	55		
Mandat Borowiecka Anna Zofia	186	87	Borowiecka Anna Zofia
Mandat Mak Teresa	150		

4. Okręg wyborczy Nr 4; mandatów 2.

Uprawnionych do głosowania 319; w głosowaniu udział wzięło 239 wyborców.

Oddano 239 głosów ważnych i — głosów nieważnych.

Kandydaci	Otrzymał głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat Styczyński Józef	125	41	Styczyński Józef
Mandat Szyzsko Zdzisław	43		
Mandat Baryliszyn Elżbieta	34	38	Panek Marian
Mandat Grobel Daniela	22		
Mandat Panek Marian	114		

5. Okręg wyborczy Nr 5; mandatów 5.

Uprawnionych do głosowania 950; w głosowaniu udział wzięło 540 wyborców.

Oddano 540 głosów ważnych i — głosów nieważnych.

Kandydaci	Otrzymał głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat Hołtra Stanisław	188	124	Hołtra Stanisław
Mandat Kilarzki Ryszard Andrzej	125		
Mandat Kanicki Jan Bernard	102	143	Litwin Teresa
Mandat Litwin Teresa	144		
Mandat Młyńska Irena	48		
Mandat Czabak Stanisław	170	128	Czabak Stanisław
Mandat Dąbrowicz Henryk	153		
Mandat Kempa Zygmunt	110	136	Wojciechowska Renata
Mandat Muszyńska Bogumiła	57		
Mandat Wojciechowska Renata	123		
Mandat Olszewska Leontyna	188	128	Olszewska Leontyna
Mandat Żyjewska Urszula Elżbieta	114		

6. Okręg wyborczy Nr 6; mandatów 4.

Uprawnionych do głosowania 709; w głosowaniu udział wzięło 449 wyborców.

Oddano 449 głosów ważnych i — głosów nieważnych.

Kandydaci		Uzyskali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w okręgu mandat	Wybrano radnym
Mandat	Jasiak Janusz Aleksander	116	156	Jasiak Janusz Aleksander
	Mazurek Bronisław	61		
	Szuła Marek	100		
Mandat	Krysiak Tadeusz	158	158	Krysiak Tadeusz
	Kuczmenda Jan	112		
Mandat	Jacewicz Halina	112	134	Leończyk Stanisław
	Leończyk Stanisław	184		
Mandat	Samotyja Wacław	125	125	Samotyja Wacław
	Słowikowski Stanisław	147		

7. Okręg wyborczy Nr 7; mandatów 1.

Uprawnionych do głosowania 187; w głosowaniu udział wzięło 166 wyborców.

Oddano 166 głosów ważnych i — głosów nieważnych.

Kandydaci		Uzyskali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w okręgu mandat	Wybrano radnym
Mandat	Cieślak Mieczysław	70	19	Cieślak Mieczysław
	Kajetka Maria	17		
	Roślak Nela Anna	56		

8. Okręg wyborczy Nr 8; mandatów 5.

Uprawnionych do głosowania 960; w głosowaniu udział wzięło 588 wyborców.

Oddano 588 głosów ważnych i — głosów nieważnych.

Kandydaci		Uzyskali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w okręgu mandat	Wybrano radnym
Mandat	Bartoszewski Jan	187	118	Haręga Eugeniusz
	Haręga Eugeniusz	239		
Mandat	Kajetańczyk Zbigniew	219	148	Kajetańczyk Zbigniew
	Turchanowicz Michał	174		
Mandat	Jakóbczyk Stanisław	220	171	Jakóbczyk Stanisław
	Janusz Marian	82		
	Mosur Adam	63		
Mandat	Drozdowski Stanisław	129	176	Kozłowska Lidia
	Kozłowska Lidia	135		
	Zielińska Wanda	86		
Mandat	Marcinkowski Maciej	240	145	Marcinkowski Maciej
	Romanowska Mariela	155		

9. Okręg wyborczy Nr 9; mandatów 4.

Uprawnionych do głosowania 840; w głosowaniu udział wzięło 484 wyborców.

Oddano 484 głosów ważnych i — głosów nieważnych.

Kandydaci		Uzyskali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w okręgu mandat	Wybrano radnym
Mandat	Tomczak Ryszard	116	137	Wołowicz Eugeniusz
	Wołowicz Eugeniusz	171		
Mandat	Kozłowski Stanisław	187	134	Kozłowski Stanisław
	Szumczyk Kazimierz	88		
Mandat	Maćkowska Elżbieta	86	183	Maćkowska Elżbieta
	Pałczyński Zbigniew	61		
	Wrzeszcz Barbara	79		
Mandat	Bodnar Lila	197	135	Bodnar Lila
	Paskiewicz Władysława	82		

10. Okręg wyborczy Nr 10; mandatów 5.

Uprawnionych do głosowania 964; w głosowaniu udział wzięło 721 wyborców.

Oddano 721 głosów ważnych i — głosów nieważnych.

Kandydaci		Uzyskali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w okręgu mandat	Wybrano radnym
Mandat	Koszowski Michał	298	113	Koszowski Michał
	Wołowicz Kazimierz	233		
Mandat	Cieliński Henryk	372	148	Cieliński Henryk
	Kasprzak Krzysztof	138		
Mandat	Ciaśtoń Andrzej	64	160	Kurzawa Alojzy
	Korniński Jan	42		
	Kurzawa Alojzy	415		
Mandat	Gniecki Jan	345	157	Gniecki Jan
	Majowicz Stanisław	139		
Mandat	Grodecki Eugeniusz	149	146	Witkowski Andrzej
	Kopko Kazimierz	157		
	Witkowski Andrzej	207		

11. Okręg wyborczy Nr 11; mandatów 4.

Uprawnionych do głosowania 676; w głosowaniu udział wzięło 473 wyborców.

Oddano 473 głosów ważnych i — głosów nieważnych.

Kandydaci		Uzyskali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w okręgu mandat	Wybrano radnym
Mandat	Kisielewicz Małgorzata	62	93	Woloszyniuk Józef
	Koniczny Piotr	54		
	Woloszyniuk Józef	165		
Mandat	Kida Mieczysław	120	131	Mielnicki Tadeusz
	Mielnicki Tadeusz	123		
Mandat	Kobus Kazimierz	197	98	Kobus Kazimierz
	Lapiński Ryszard	79		
Mandat	Gierczak Małgorzata	76	122	Łazik Krzysztof
	Łazik Krzysztof	118		
	Urbaniak Jadwiga	58		

12. Okręg wyborczy Nr 12; mandatów 5.

Uprawnionych do głosowania 854; w głosowaniu udział wzięło 509 wyborców.

Oddano 509 głosów ważnych i — głosów nieważnych.

Kandydaci	otrzymali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat Gawlicz Zygmunt Łapiński Jerzy Woznińska Kazimiera	172 65 80	92	Gawlicz Zygmunt
Mandat Janik Bolesław Janusz Marek Praczyk Jan	108 86 105	115	Janik Bolesław
Mandat Krzywosądzki August Spychała Czesław	182 150	81	Krzywosądzki August
Mandat Nieborak Zofia Perek Zdzisław Wasiuk Elżbieta	146 101 79	99	Nieborak Zofia
Mandat Beca Tadeusz Marcinkowski Kazimierz	166 173	72	Marcinkowski Kazimierz

13. Okręg wyborczy Nr 13; mandatów 2.
Uprawnionych do głosowania 379; w głosowaniu udział wzięło 301 wyborców.
Oddano 301 głosów ważnych i — głosów nieważnych.

Kandydaci	otrzymali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat Baran Józef Dubiel Władysława Prus Zygmunt	88 20 80	53	Baran Józef
Mandat Kupczak Andrzej Piwko Roman	96 88	31	Kupczak Andrzej

14. Okręg wyborczy Nr 14; mandatów 5.
Uprawnionych do głosowania 758; w głosowaniu udział wzięło 481 wyborców.
Oddano 481 głosów ważnych i — głosów nieważnych.

Kandydaci	otrzymali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat Ciesielska Zofia Jagodziński Zdzisław Lisowski Tadeusz	117 53 99	212	Ciesielska Zofia
Mandat Leszkiewicz Leon Rohowski Stanisław	89 195	197	Rohowski Stanisław
Mandat Fokin Zdzisław Kowalczyk Jan Stecki Leszek	112 40 122	207	Stecki Leszek
Mandat Ciołko Franciszek Szabuniewicz Jerzy Wojtków Stanisław	127 70 71	213	Ciołko Franciszek
Mandat Gazda Janina Kucharski Jerzy Zajda Kazimierz	111 93 76	201	Gazda Janina

15. Okręg wyborczy Nr 15; mandatów 5.
Uprawnionych do głosowania 810; w głosowaniu udział wzięło 462 wyborców.
Oddano 462 głosów ważnych i — głosów nieważnych.

Kandydaci	otrzymali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat Arendarczyk Antoni Kryła Józef	154 111	136	Arendarczyk Antoni
Mandat Onichimowska Grażyna Zyjewski Stanisław	143 91	162	Onichimowska Grażyna
Mandat Czerwonka Zdzisław Kramarz Julian Nykiel Kazimierz	79 72 77	162	Czerwonka Zdzisław
Mandat Bajor Kazimierz Seń Leszek Woźniczka Władysław	94 81 64	179	Bajor Kazimierz
Mandat Krzyszkievicz Irena Saleta Henryk	170 111	137	Krzyszkievicz Irena

16. Okręg wyborczy Nr 16; mandatów 3.
Uprawnionych do głosowania 461; w głosowaniu udział wzięło 238 wyborców.
Oddano 238 głosów ważnych i — głosów nieważnych.

Kandydaci	otrzymali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat Biller Józef Kuc Tadeusz Muszyński Ryszard	76 30 44	62	Biller Józef
Mandat Ferenc Marek Różańska Renata	103 53	54	Ferenc Marek
Mandat Kiernicka Wanda Smoliński Władysław Strzeckowski Stanisław	70 42 38	69	Kiernicka Wanda

17. Okręg wyborczy Nr 17; mandatów 1.
Uprawnionych do głosowania 191; w głosowaniu udział wzięło 103 wyborców.
Oddano 103 głosów ważnych i — głosów nieważnych.

Kandydaci	otrzymali głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat Wasilewski Jerzy Wojciechowski Ryszard	39 52	—	Wojciechowski Ryszard

18. Okręg wyborczy Nr 18; mandatów 5.
Uprawnionych do głosowania 1036; w głosowaniu udział wzięło 483 wyborców.
Oddano 483 głosów ważnych i — głosów nieważnych.

Kandydaci	Otrzymał głosów	Liczba osób, które nie dokonały wyboru w obrębie mandatu	Wybrano radnym
Mandat Lesiecka Hoffmann Urszula Włodarczyk Jan	145 148	154	Włodarczyk Jan
Mandat Jakubiak Franciszek Niparko Franciszek	166 126	153	Jakubiak Franciszek
Mandat Górny Adam Michalek Zdzisław	197 99	151	Górny Adam
Mandat Krzyszczuk Elżbieta Puchalewicz Wiesław Śmiechchalski Dariusz	126 84 72	175	Krzyszczuk Elżbieta
Mandat Bułyszko Franciszek Chudek Józef	209 81	157	Bułyszko Franciszek

II. W wyniku wyborów przeprowadzonych w dniu 19 czerwca 1988 roku wybrano do Rady Narodowej Miasta i Gminy w Górze radnych.

Przewodniczący
Komisji Wybarczej Miasta i Gminy
w Górze

Spis treści

WSTĘP.....	2
LATA 1945-1954.....	4
MIASTO GÓRA.....	5
GMINY WIEJSKIE.....	7
MIEJSKA RADA NARODOWA W GÓRZE.....	13
GROMADZKIE RADY NARODOWE.....	18
GROMADA BORSZYN MAŁY.....	23
GROMADA BRZEŻANY.....	23
GROMADA CZERNINA.....	23
GROMADA STARA GÓRA/GÓRA.....	24
GROMADA ŚLUBÓW.....	24
GROMADA WITOSZYCE.....	25
WYKAZY RADNYCH.....	28
GROMADA BORSZYN MAŁY.....	28
GROMADA BRZEŻANY.....	29
GROMADA CZERNINA.....	30
GROMADA ŚLUBÓW.....	33
GROMADA STARA GÓRA/GÓRA.....	35
GROMADA WITOSZYCE.....	38
MIEJSKA I GMINNA RADA NARODOWA w GÓRZE 1973-1990.....	41